

PORGAZEEN 26

časopis Prvního obnoveného
reálného gymnázia

Šéfredaktor

Jakub Seidl

Redakce

Kuba Krč, Eduard Hulicius,
Ondřej Zátka, Tomáš Bíla,
Jaroslav Mojžíš, Jakub Jedlička,
Ondřej Hojda, Klára Balcarová

Grafická úprava

Štěpán Klimeš
radil a prasil
Lukáš FSV Honzák

Jazyková úprava a korekce

Matěj Kotalík
Tereza Botlíková
Kuba Krč

Ilustrace

Mariana Stoilovová
Marie Skálová

Foto

Viktor Stoilov
Silvestr Špaček

Technická asistence

Marek Nepožitek
Lukáš Macura
JK Kopírování

Tisková příprava

CINEMAX

Tisk

UIV, nakladatelství TAURIS

Adresa a ý-mejl redakce

PORG, Lindnerova 3,
Praha 8, 180 00
porgazeen@seznam.cz

Internetový magazín

<http://porgazeen.freesevers.com>

Cena 10 Kč

ÚVODNÍK

Santa Claus

Nevím, zda jste podobně jako já zaznamenali dramatický pohyb na českém trhu s dárkovými dodávkovými službami. Ježíšek, který měl dlouhá léta v našem státě monopolní postavení, je stále více a více vytlačován z trhu agresivním otylým starcem Santa Clausem (sem by patrně měla přijít obligátní dětinská narážka na podobnost jména této obludy se jménem našeho pana ředitele – jako by se stalo), expandujícím k nám ze západní Evropy, především z USA.

Přivandrovalec Santa má oproti Ježíškoví výhodu v masivní reklamní kampani, plynoucí z jeho kartelového spojení s Coca-colou.

Tato firma mu také zajistila jeho současnou fotogenickou podobu – tu získal Santa teprve v první polovině dvacátého století díky velmi úspěšné reklamě právě na Coca-colu. Přeměna z malého zeleného

skřítkka, jímž Santa Claus předtím po dlouhá staletí byl, do dnešní podoby musela být velmi bolestivým procesem, proti němuž jsou všechny plastické operace M. Jacksona pouze rutinním vymačkáváním uhrů. Ale co naplat – trh si žádá své, a tavicí kotel Ameriky nešetří ani zasloužilé roznašeče vánočních dárků.

(Trochu odbočím – této změně by v dnešních Spojených státech pochopitelně snadno zabránila mocná OGAP – Organization of Green American People –, neboť jde o zjevnou rasovou předpojatost. V rasistickém a politicky naprosto nekorrektním předválečném USA to prošlo.)

Ať jsou však důvody současného stavu jakékoli, Ježíšek minulý rok v konkurenčním boji jednoznačně ztrácel. Pro něj samého je to výzva k hluboké restrukturalizaci. Pro nás, mladé vlastence, je to výzva k aktivnímu odporu proti Clausovi.

Jakub Seidl

Torst Zelený K fotce na obálce

Krčí, Krčí, Krčí,
nad hlavou ti trčí,
známka dobré jakosti,
čili symbol svatosti.

Krčí, Krčí, Krčí,
už to tady frčí,
pohádková Salmovská,
vtípnost tvá je obrovská.

Krčí, Krčí, Krčí,
fernet s colou,
máme prdel holou,
neskončete v Krčí.

Trčí, Trčí, Trčí,
kde se Krč krčí?

.....

Fernet, fernet, fernet

PORGAZEEN 26

vychází za opětovné podpory nadace
OPEN SOCIETY FUND,
od níž redakce dostala grant
na výrobu časopisu.

Děkujeme

Stalo se...

Tak už je za námi další škola v přírodě. Jistě mi dáte za pravdu, že tato byla o hodně lepší než ta předchozí. Čaj se dělal z normální vody a ne z vody od vařených brambor, jídlo bylo také o poznání lepší než loni a obchod byl také o hodně lepší než na Orlíku. A co se týče celkových prostor ve škole v přírodě ve Střelských Hořticích, dovoluji si tvrdit, že ta letošní ŠvP opět několikanásobně převyšuje úroveň té loňské.

I tento rok jsme měli na výběr z několika projektů. Každý projekt byl zaměřen na něco jiného, ale všechny se zajímaly o uplynulé milénium. Například projekt p. p. Kubička byl zaměřen na elektroniku. P. p. Příbík se zajímal o významné objevy milénia. P. p. Uhlíř

se zabýval hudbou 20. století. P. p. Valášek zase dabováním argentinských telenovel.

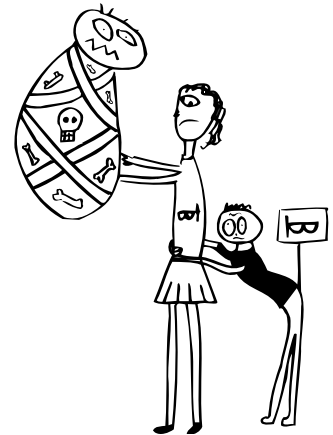
Typický den vypadal asi takto: Dopoledne jsme všichni šli pracovat na svých projektech. Po obědě jsme si dali odpolední klid a potom jsme šli na jednu sportovní akci, na kterou jsme se zapsali v průběhu poledního klidu. První den jsem se zúčastnil bojovky.

Musím bohužel konstatovat, že mě vysloveně zklamala. Vy, kteří jste tam byli, mi určitě dáte za pravdu. Běhat do kopce a zase z kopce pro sedmdesát papírků obsahujících jedno písmeno a z těch písmen postupně sestavit větu moc akční nebylo. A proto jsem se po zbytek pobytu nepřihlašoval na nic jiného, než na florbal. Ale ostatní bojovky prý už byly zázivnější.

Na konci týdne v neděli večer se konala prezentace projektů, na které jsme shlédli kousky vtipné, vážné i poučné. (Ty vtipné převažovaly.)

Inu, strávili jsme tu všichni zase jednu příjemnou ŠvP, a proto se již můžeme těšit na další, která snad bude u moře. A tak doufejme, že bude ještě lepší než ta ve Střelských Hořticích.

Adam K.

- je zima
- našeho žlutého králíčka jsme našli přibodnutého nožem ke katedře. patrně pozůstatek obětní seance pedelů, hodjů a jim podobných.
- byli jsme na švp. tot vše.
- tb stále chodí s tb. navrhuji zavést umravnostňovací kurzy.
- kdo smaže strom, bude pykat.
- stalo se vůbec něco?

Tereska Klímová

Obsah

Na začátku:

Tiráž	2
Úvodník	2
Báseň k titulní straně	2

Ze života a smrti školi:

Stalo se... ..	3
Glosy	4

Osamocený článek:

Gusova hra:	7
-------------------	---

Salmovská:

Pohádka o třech princeznách	9
O pláních Zakarovských	10
Santa Klaus	12
Rufer	13
Kašpárkův hrobeček	14
Podzim	14

The Raven:

O překládání	15
Životopis E. A. Poea	15

originál & překlad	16
Závěr	17

English page:

Na tvrdo	18
Hard-boiled	18
Natvrdo	18

Novinky ve školní knihovně:

knihy	21
časopisy	22

Poezie:

Madla Lomičová: Přestávka	23
Kuba Krč: Dvě víceméně milostné básně ..	23

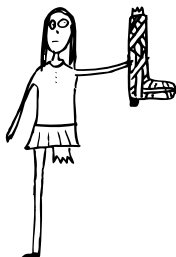
Latín pejdž:

Nōta ad amicum meum	23
---------------------------	----

Další osamocený článek:

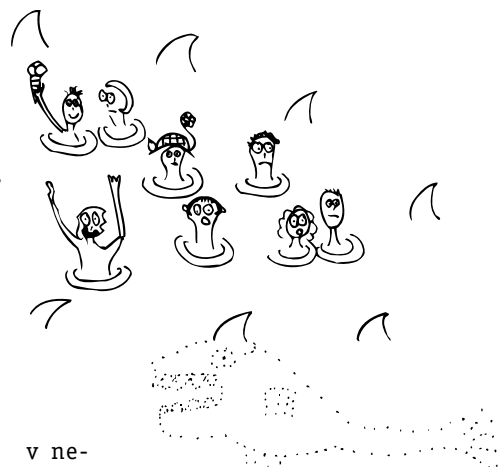
Jak vznikl kečup	23
------------------------	----

Kde se vzala, tu se vzala, je tu zima. V novoroční Salmovské se možná bude zpívat: „Je tu zima, je tu zima, / na každého přišla rýma...“, nebo něco podobného. Se zimou přišel první sníh, bílé louky a bílé nohy. Zatímco Amálka už sádru znuděně odložila, Veronika se

jí stále sveřepě drží a Roleček si přesto, že mu to všichni rozmlouvali, z trucu pořídil sádru novou, vlastní. Proběhla škola v přírodě. Andrej se nakonec nechal přemluvit, a když zahnal na lůžko i poslední neposedu Kateřinu K., vyrazil po večerce s Ivošem na pivo. Johana se od té doby už dvakrát sprchovala. Vítkovi stále ještě není osmnáct. Z dobře informovaných zdrojů přebíráme následující sdělení (jména aktérů zde z pochopitelných důvodů šifrujeme, z důvodů nepochopitelných je uvádíme pod textem): TB¹⁾ stále chodí s TB²⁾; VK³⁾ – ač mu stále ještě není osmnáct – je často viděn ve společnosti TŠ⁴⁾; jak se ukázalo, OZ⁵⁾ je spíše na brunetky: bezcílně bloumá školou, brouká si starou píseň KG⁶⁾ „Pár havraních copánků, na, ná, ná, ná, ná,

ná...“ a – zatím beznadějně – se ji zkusí naučit zahrát na saxofon; AR⁷⁾ chodí s DB⁸⁾; zlí jazykové tvrdí, že JS⁹⁾, známý příznivec a fanda Sparty, se začal zajímat o AK¹⁰⁾ v domnění, že se dotyčná jmenuje Letenská, a poté, co seznal hořkou pravdu, již nemohl couvnout; VS¹¹⁾ bere čím dál častěji do rukou EV¹²⁾; PB¹³⁾ chodí každý pátek na oběd neznámo kam s VK¹⁴⁾. Více zatím agentura PD¹⁵⁾ nevydala. Rozdávalo se první hodnocení. Mnozí spláchli žal, nespravedlnost a krutost světa vezdejšího v Čechii. Zastesklo se Rolečkovi po Ondřejovi D., t. č. v USA. Starý, zkušený a ostřílený pedagog prostě za ta léta praxe ví, jak nejlépe potěšit osamělé a svodům amerického světa vydané holátko, i poslal mu přes oceán pěkný pozdrav: C 5. „Když má dítě velký-velký a velký-velký, nemůže být z toho nic jiného než zase velký-velký,“ hučel několik minut TB do TB. Že by nám tito tajněkářští filutové chystali po Vánocích „malé překvapení“? Na Palmovce se objevili lovci lidí. Ze Strážných věží sledují ostřížím zrakem kolemjdoucí a jejich připitomělé voskové úsměvy jako by říkaly: „Ráj“. Ukázalo se, že právě tam, do Ráje, chodí každý pátek výše zmiňovaní PB a VK. Ráj je za rohem. Vánoce jsou za dveřmi. Poslední věta bude – ať už vyjde Porgazeen před nebo po Vánocích (o jakou chybu se v tomto spojení jedná?)¹⁾ – platit vždy. Do školy se po čtrnácti dnech strávených

v nemocnici vrátil student Smrčina. Moudivláčci odletli do teplých krajín.

Hůvoshů: ¹⁾ Tomáš Bíla, ²⁾ Tereza Barvínková, ³⁾ Vítek Koucký, ⁴⁾ Tereza Štefanová, ⁵⁾ Ondřej Zátka, ⁶⁾ Karel Gott, ⁷⁾ Aleš Roleček, ⁸⁾ Dřevěné Berle, ⁹⁾ Jakub Seidl, ¹⁰⁾ Anna Kletenská, ¹¹⁾ Vladimír Sedlárik, ¹²⁾ Elektrická Vrtačka, ¹³⁾ Pavel Bočan, ¹⁴⁾ Václav Klaus, ¹⁵⁾ PorgDuck; ¹⁾ zeugma

Martin Valášek

Představte si,...

...že se posunul čas zpátky tak o 9 let, někam do roku 1990. Všichni jsou ještě plni sametově-revolučního nadšení a v Československu právě začíná fungovat první nestátní škola, PORG. Studenti si ji zařizují z velké části podle vlastních představ, malují po stěnách. Taky tam jsou nějací profesori s dlouhými vlasy (dnes se už nevyskytuje ani jediný takový exemplář!). Nikdo ještě nemá ani poňtí, co je nějaký Internet, po právě přejmenovávaných ulicích jezdí ještě spousta Trabantů a Wartburgů, na ministerstvech sedí lidé, kteří ještě nemají představu, co je profesionální politika, se všemi výhodami i nevýhodami...

Tuhle utopii jsem začal rozvíjet,

stalo se...

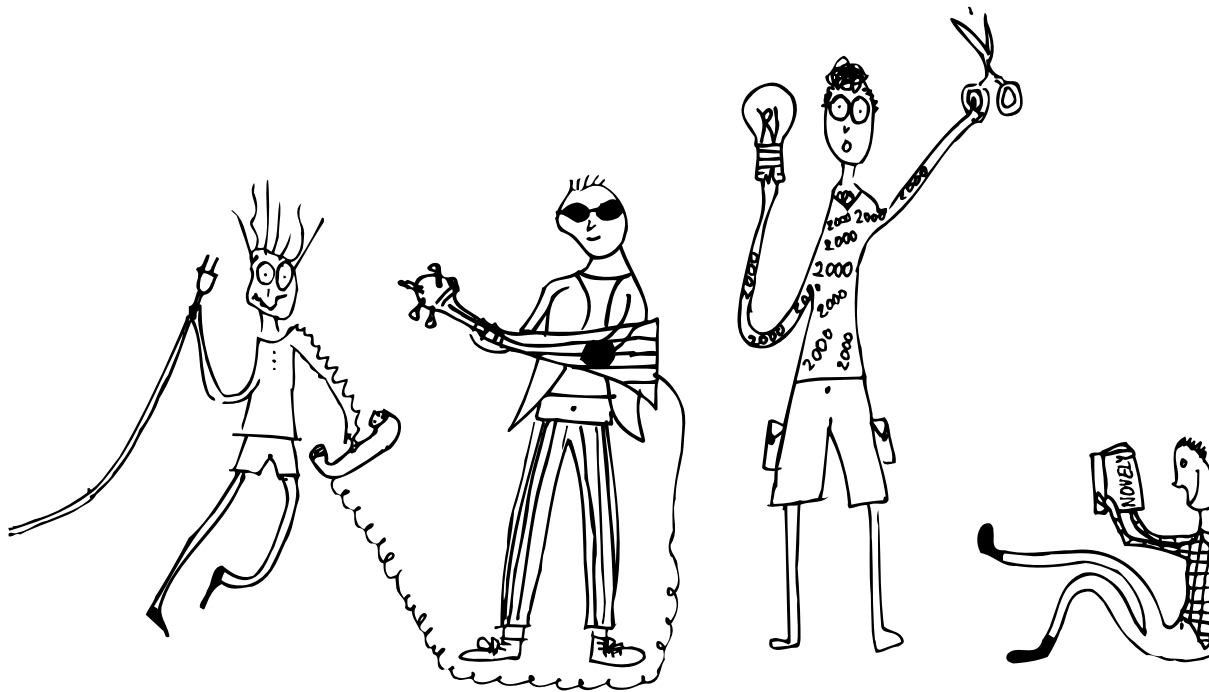
když se mě v Hořticích Jakub Seidl zeptal, jak bych si představoval ideální PORG (dělal nějakou anketu či co). Tahle doba je ale už pryč. Dnes jsme daleko blíže jisté „normálnosti“ a vlačnosti; vymoženosti, které dříve byly nové a využívaly se, dnes buď

upadly v zapomnění, nebo nám přespříliš zevšedněly.

Inu, co se dá dělat. Nechci tímto článkem nijak zvracet běh času a ani nechci, aby tenhle text vyzněl jako staromilecká oslava dávno zašlých časů, které si my mladí stejně už ne-

můžeme pamatovat, nebo aby vyplynul nějaký třeskatě moralistický závěr. A jestli, tak abychom nemysleli jenom „dopředu“ a „pozitivně“, ale taky abychom se dokázali ohlednout, zamyslet se a zhodnotit.

Ondřej Hojda

Jak jsme se ubytovali

motto: „Rozděl a panuj.“ (Boris Kubíček)

Jeden by řekl, že takřka 6 let soustavné výchovy k životu ve svobodné a demokratické společnosti, již se mně a mým spolužákům na naší škole dostává, se nějak projeví na naší schopnosti řešit vzniklé problémy v souladu s osvědčenými principy mezilidské tolerance a slušnosti. Jeden je naivní blbec.

Bezprostředně po příjezdu na švp byla naše šestičlenná maskuliní sekce sexty (ach, ta zvukomalba!) postavena před zásadní problém: Kvůli nedostatku místa se pouze čtyřem poštětí být společně na jednom pokoji, pro zbylé dva je připraveno alternativní ubytování – v sousední kvintánské kajutě se o ně postará kapitán Bobo a jeho plavčíci.

Okamžitě se rozpoutal nelitostný boj o přežití. Nezúčastnil se ho pouze Martin Pehal, jenž si pobyt s našimi kvintánskými kamarády zvolil dobrovolně – tady se projevil Martinův ryzí charakter / Martinovy masochistické sklony (nehodící se škrtněte).

O obsazení čtyř volných míst se nejprve rozhodovalo formou jakéhosi trojboje – 1. sprint (za účelem obsazení postelí), 2. vrh do dálky (vyhazování cizích zavazadel z pokoje), 3. zápas ve

volném stylu (no comment).

Když už pomalu docházelo na disciplínu čtvrtou, balcarocidu (Honza je z nás nejslabší), zjevil se na bojišti p. p. Boris Kubíček, aby uklidnil zjištěné vášně strhujícím projevem na téma výroba plyšových medvídků v kontextu konce tisíciletí, který uzavřel sdělením, že o obsazení pokoje rozhodne los. To samozřejmě vyvolalo rozhořčenou reakci vítězů trojboje (tedy všech kromě Honzy, který je z nás nejslabší), ta však byla stejně málo platná, jako můj postulat, že výsledek losu stejně poražený zpochybní.

Moment rozhodnutí jsme se pokusili oddálit obědem, úniku však nebylo. Úlohy losujícího se ujal Martin, který se odebral do koupelny, kde cosi provedl s pěti kousky toaletního papíru, aby se vzápětí vrátil s šibalským úsměvem ve tváři a pěti smotky toaletáku v pazouře – „S jedním kouskem jsem něco provedl. Poznáte to,“ řekl mnohoznačně. Hystericky mu vytrháváme papírky z ruky, každý svůj

rozbalujeme – můj se zdá být v pořádku! Několik zkoumavých pohledů, a je jasno – Ondřejův papírek je vlhký! (Čím byl navlhčen, to ponechám čtenářově fantazii.)

Tím se zdálo být vše rozhodnuto, bohužel, přesně ve shodě s mým postulátem, výsledek losu vzápětí kdosi zpochybnil. (Tipovací soutěž pro chytré čtenáře: kdo to byl? Své odhady odezdávejte některému z redaktorů Porgazeenu, vylosovaný vítěz bude odměněn.) Ondřeje musela nakonec po

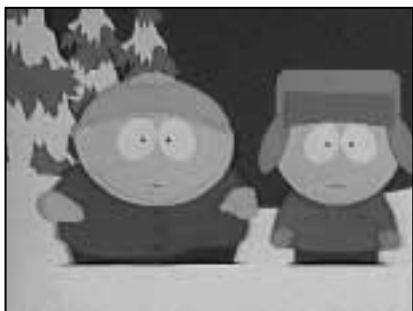
vleklých tahanicích, zahrnujících mimo jiné i několikastupňové soudní řízení, do vedlejšího pokoje deportovat autorita téměř nejvyšší – Boris

Kubiček, který oslavujícímu zbytku pokoje, jenž se ustálil v sestavě Okurky + já, vysvětlil, že jsme **prohráli všichni**. Dnes, s časovým odstupem, již samo-

zřejmě *chápu*, že měl pravdu. Tehdy, při pohledu na Ondřejův zoufalý obličej, jsem ten pocit neměl.

Jakub Seidl

Noc s městečkem South Park

Ze začátku to byl pouze nápad, který jsem prohodila jen tak, mezi řečí: „Co kdybychom se celou noc dívali na Městečko South Park?“

Během týdne za mnou přišlo několik lidí a ptali se: „Kdy to teda bude?“

Nechtíc jsem se dostala do role organizátorky Noci s Městečkem South Park. Najednou šlo všechno neuvěřitelně rychle. Dohodla jsem datum, profesorský dozor i filmy.

Jenže... Jak se den D blížil, skoro všichni známi mi začali slíbené filmy odříkávat. Petrovi K. se údajně zasekly Pelišky ve videu, Bobo půjčil South Park kamarádovi a do promítání ho už nesežene a Cyril neměl Schindlerův seznam ani Forresta Gumpa, které mi slíbil.

Naštěstí ale všechno dobře dopadlo a 10. listopadu v sedm večer to všechno začalo. Městečko South Park jsme vysílali v učebně angličtiny a ostatní filmy v sekundě. Obě třídy byly nabitě k prasknutí. Přišlo opravdu hodně lidí. S tím jsem vůbec nepočítala.

Po půl osmé už bylo vše v pořádku a mohli jsme začít. South Park běžel asi do půl dvanácté. Potom jsme pustili Schindlerův seznam, který Cyril naštěstí sehnal. Moc velkou sledovanost ale neměl, protože se v tu samou dobu v sekundě pouštěly Kids (film o sexu a AIDS). Tam běžely jako první film Pelišky, které Petr nakonec vydoloval z videa. Pak přišel na řadu Forrest Gump a právě Kids.

O půlnoci měli prima až kvarta večerku. Kids začaly chvíli před půlnocí a měly neuvěřitelnou sledovanost. Kvartánům se nakonec podařilo přemluvit p. p. Kubička a koukali se taky. Sem tam se přišli podívat sekundáni se záminkou, že si jdou pro věci na spaní.

Po Kids se sekundy ujal Mikuláš B. se svojí Žlutou Ponorkou a Životem Briana. Co bylo potom, to už nikdo neví, protože tam zůstali jenom

Mikuláš a Magda Fialová.

V angličtině jsme se ještě koukali na Vránu. Zbylo tam už jen pár lidí. Ostatní šli spát, nebo odešli do kvarty, kde se nespalo snad vůbec.

Po půl osmé nás s velkou radostí budil p. p. Kubiček a v osm, s ještě větší chutí, pí. pa. Fořtíková. Ostatně ti, co byli na chmelu, to dobře znají!

Celý den byla škola nebývale tichá. Všichni seděli ve svých třídách a pospávali. Řekla bych, že se nám to promítání hezky vydařilo.

Petra Veselá

PS: Všem, kteří mi pomáhali, bych chtěla poděkovat.

Kujné Hoštice

Den 15. 11. '99 byl ve znamení odjezdu na školu v přírodě. Nakládání všeho potřebného i nepotřebného (jako každý rok i letos Martin P. vyhlásil hru o nejneúžitečnější věc na ŠVP) si nezadalo s masovými scénami běčkového futuristického velkofilmu.

Cestou k cíli, totiž do areálu poblíž malebné vísky Střelské Hoštice, jsem stačil přelouskat Bravo girl, vysomrované od našich nadějných spolužaček, zhlédnout půlku westernu „Tenkrát na západě“ a rozbit si držku na Bobové sk8u.

Po příjezdu a hodinové hádce o pokoj, po tom, co Ondřej H. a Martin P. museli tento kvůli nedostatku místa opustit, a potom, co jsem se od p. p. Kubička dozvěděl, že my, co jsme zůstali, jsme prohráli, a ne zvitě-

zili, jak si jistě myslíme, jsem se konečně mohl ubytovat a jít obhlédnout terén.

Jako kuřák (jen sváteční, mami) jsem byl mile překvapen kantýnou jakožto vyhřátým útočištěm mně podobných. A ačkoliv se zde alkoholické nápoje prodávaly, ke spokojenosti všech s tímto, na rozdíl od minulých ŠVP, problémy nebyly. Přioopil jsem totiž potkával jak studenty, tak části profesorského sboru.

Noci v našem pokoji, jako ostatně každé, probíhaly v nekonečném kolotoči rvaček, strhávání povlečení a vzájemného vyhazování důležitých věcí z oken. Opomenout nesmím ani tradiční populární debaty o lásce, sexu, píchání, šukání (výrazy jsou v chronologickém pořádku, přímo úměrném nabíha-

jící délce debaty) a dalších životně důležitých problémech sužujících nás, mladé pubescenty.

(Cyrda zcela opomněl zmínit tradiční populární hudební produkce, skládající se z jeho krkání a Balcárkova přdění – pozn. spolubydl. red.)

Myslím, že výjimečně dobře vybraný termín naší ŠVP (temperatury se dostávaly i pod bod mrazu) jistě dokázal mnoha lidem příjemnit odpolední sportování. A pokud všechny projekty, teď již bez zbytečné ironie, byly alespoň z poloviny tak příjemné a zajímavé jako ten náš o postmodernismu, nestačí než poděkovat a pográtulovat všem profesorům: „Děkujeme, zůstaňte!“

Několik z nich si pro nás studenty dokonce připravilo hru s názvem „Hle-

dejte leonidy". Tu jsem vyhrál já, Vojta H. a Honza B. Za hodinu a půl čumění na zataženou oblohu jsme viděli všehovšudy dva. Pro ostatní, kteří ze svých pelechů vylezli až kolem třetí hodiny ranní, kdy měl být přival slibovaných leonidů největší, se toto změnilo pouze ve vykouření první ranní cigarety.

Vedle velmi vydařeného promítání socialistické televize, nočního výstupu Jirmanova projektu a většiny večerních přednášek a promítání udělaly jistě všem radost také konečné výstupy projektů a v podstatě celotýdenní prezentace Valáško-Krčovského týmu v podobě Posla od Otavy. Myslím, že tento deník může být hrdě prohlašován za důstojný písemný památník letošní velmi povedené školy v přírodě.

Cýřa Hyršů

Gusova hra

Bylo krásné podzimní odpoledne. Sluníčko slabě svítilo skrz prořídle listy stromů. Vzduchem prolétaly mnohobarevné listy opadavých stromů a lavičky byly zpola zakryté. Gus přišel jako každý týden, shrnul biomasu na zem, posadil se za stůl z černě natřených fošen a rozprostřel těžkou látku s namalovanou šachovnicí. Vytáhl krabici s figurkami a pečlivě je rozestavil na obě strany. Pak si opřel bradu do dlaní a zahleděl se na herní pole. Všechny figurky byly v pořádku.

Náhle se na stole objevil stín. Gus bez hnutí vyčkával. Hlas staršího muže se ho po chvíli zeptal: „Smím si sednout?“ Aniž Gus souhlasil, pán si sedl proti němu. Měl na sobě bílou tógu. Elegantní bílý vous a vlasy okolo vysokého čela tvořily obrubu kolem škarade tváře.

„Co to hraje?“ optal se.

„Šachy přece,“ Gus ukázal na své kujóny, lekáče a šipkáče.

„A proč to hraje?“

„Chci si prostě příjemně odpočinout a přitom pocvičit svůj mozek.“

„Ach tak. A je to hra pro samotáře?“

„Oh ne, obyčejně ji hrají dva lidé.“

„Smím hrát s vámi?“ zeptal se stařec.

„Nu, ano – ale víte, jak se to hraje?“ Gus byl malinko naštvaný na toho vlezlého cizince.

„Kdybych nevěděl, ptal bych se snad?“ Neznámý se zasmál a táhl kujónem na E6.

„Promiňte, ale...“ Gus zíral jako blázen.

„Moment, na ptaní jsem tu já, nebo ne?“ Stařec se usmíval.

Budiž, pomyslel si vztekle Gus a odpověděl lekáčem na D4. Stařec vysunul dalšího kujóna a Gus bryskně vytáhl svým na F3. Stařík se usmál a posunul šipkáče do středu pole.

Guse tento způsob hry zaujal a tak se zamyslel. Z tašky po chvíli vytáhl bonboniéru a nabídl nezvanému protihráči.

„To je k jídlu?“ zeptal se podivín.

„Jistě – čokoláda, nugát, žabka křupka...“ odvětil Gus a ani nezdvihl pohled od šachovnice. Stařec zašátral v krabici a vytáhl hrst plnou sladkostí.

„Hmm, dobré! To za nás snad ještě nebylo?“ Gusův tah kujónem na C4 doprovázelo mlaskání.

„Copak to tu máme?“ stařec se hloubal nad nově vzniklou situací a Gus se vítězoslavně ponořil do bonboniéry. Jistě, vyžral všechny nugáty.

Vyrušilo jej plesknutí. Neznámý zmizel. A to dokonale. Nebyl ani pod stolem, ani pod lavičkou, prostě nebyl. Zůstala po něm akorát rozehraná hra a poloprázdná bonboniéra. Gusovi chyběl kujón.

Zatímco jej hledal, ozvaly se rozvážné kroky. „To jste zase vy?“ zeptal se Gus.

„Já? Já jsem tu poprvé!“ Vskutku, hlas byl neznámý. Patřil vysokému

a opálenému muži v nejlepších letech. Souměrný obličej s majestátním nosem a inteligentními očima pohlížel na Guse s ironickým výrazem. Připomíná mi tátu, napadlo Guse.

„Smím? Tedy, když dovolíte, pane, zdá se, že partner vás opustil.“ Zeptal se zdvořileji, ale...

„No, chtěl jsem zrovna jít, víte, a...“ Gus se začal zdvihát.

„No tak, příteli,“ muž jej vtiskl zpět a usadil se proti němu. Táhna žopnu vyprávěl: „Nechoďte ven, jděte do sebe sama, uvnitř člověka bydlí pravda!“

„Dobrá, ale tenhle tah nebyl nejlepší!“ Gus zaútočil lekáčem a chybějící kujón mu sešel z mysli.

„Pomyslete, příteli, že jsou věci...“ Elegán šipkáčem obchvátil Gusův nekrytý bok.

Gus v duchu zaklel. Musel obětovat svého lekáče, a i když v příštích tazích vyměnil s mužem pár kujónů, stále myslel na pravdu.

„Dále nic? Ne, dále nic.“ Elegán se usmál a nasadil vidličky na Gusovu žopnu a kordijóna. Gus zíral na bezvýhodnou situaci.

Muž viditelně znervózněl: „Vyznám se ti, pane, že pořád ještě nevím, co je čas!“ brebentil a Gus zpozoroval, že začal průsvitnět. S plopnutím náhle úplně zmizel. Gusovi stále chyběl kujón. To mu přišlo důležitější než nějaký podivín. Než se rozmyslel, zda jít domů, či hrát dál, uviděl, jak se

k němu pomalu a hlučně blíží neuvěřitelně obtloustlý muž s vzezřením sádelnatého duchovního. Pod paží si nesl nějaké svitky a těžce oddychoval.

„Salvus sis!“ Jako první pozdravil a hned s odfouknutím zasedl proti Gusovi.

„Dobrý den.“ Gus napřáhl ruku a potřásl si se sulcovitým mužem pravicí.

„Summa summārum bych řekl, že jste v ošemetné situaci, mihi amice.“ Právil po letmém pohledu na šachovnici. „Přesto by mne zajímalo, zda si to animal rationale, co hrálo proti vám, uvědomovalo, že ten lékař je vystaven úderu vašich kujónů.“

„Ach, ani bych neřekl, možná to byl úmysl.“ Gus rychle zlikvidoval všetečného lékaře. Tělnatý mnich si odkašlal a posunul kujónem na D2.

„Právím vám, příteli, tato hra je sice nadrozumová, ale nikoli protirozumová!“

„Dobře, dobře. Poslyšte, nejste vy jeden z těch mamlasů, co se mnou dnes hráli?“

„Nu, summa summārum to možné je, ale museli bychom vyloučit některé, ehm, křesťanstvím nepotrefené ubožáky a, hrome, vždyť zde je učiněný šach!“

Zděšeně vykryl svého puškáče kordijónem a věnoval se spíše hře. Gus vítězoslavně táhl útočným stylem, avšak brzy zjistil, že páter ho vlákal do pastí. Chybějící kujón získával na významu.

„Och,“ zachrochtal sádelník, „končím, příteli, salvē!“ Zmizení tak korpulentního muže v tak krátkém okamžiku bylo vskutku zázračné. Gusovi ovšem stále chyběl kujón a navíc mu hrozil mat.

„Bonjour, monsieur,“ náhle zahlaholil muž středních let. Gus pohlédl nad sebe a uzřel renesančního kavalíra s bradkou a knírem, širákem ozdobeným péry a poněkud mastnými vlasy.

„Dobré odpoledne, pane?“

„Na jménu nezáleží, mon ami. Taková nejasnost distinkcí a principů bývá pouze příčinou, že můžeme mluvit o věci tak směle, jako bychom ji znali, a obhájíme vše co říkáme proti nejohravnějším a nejduchaplnějším, mimochodem, hrozí vám mat, víte to?“

„Ano,“ Gus se nenechal překvapit vodopádem slov. „Chybí mi totiž kuj...“

„Voilà, voilà, vždyť můžete táhnout tady tou šišinkou na D2 a zhatit tak protivníkovy plány!“

„To není šišinka, ale žopna, pane!“ Gus odhalil dalšího žvanila.

„É? Jopna? Tak toto není šišinka, ale Jopna?“

„Myslím, pane.“ Gus táhl Žopnou na

D2 a zhatil tak protivníkovy plány.

„Myslíte? Tedy musíte být!“ Kavalír zmizel jako když střelí.

Gus se zamyslel nad racionálním a vrátil se oklikou přes empirismus k chybějícímu kujónovi.

Další návštěvník byl pán s čupkem. Svižně se přibližoval alejí, točil hůlčičkou a jeho kroky vždy měřily přesně 82,5 centimetrů. V patách mu cupital služebník s deštníkem a koukal se starostlivě na nebe. Copatý človíček se pomocí systému ostrých úhlů otočil čelem ke Gusovi a připochodoval před stůl.

„Guten Tag, mein Herr!“ uměřeně odsekával slovíčka. „Smím se u vás na tři a půl minuty posadit?“

„Ale jistě, zahrajeme si, chcete-li.“

„Gut. To by bylo velmi schön.“ Subtilní muž se zdál takhle zblízka velmi velký, a když usedal, zaprašťelo pod ním kamenné sedátko mnohem více než pod obtloustlým páterem.

„Myslím, že jsem nahraný – chybí mi kujón.“ Zažertoval Gus.

„Ale mein lieber Freund, to jsou pouze syntetické soudy *a priori* a nic víc.“ Aniž přestal studovat situaci na herním poli, cizinec ze sebe vysypal tuto frázi.

„Vám se snad tahle hra nelíbí?“ zeptal se Gus.

„Ale ano, kritikou rozumím kritiku mohutnosti rozumové vzhledem k oněm poznatkům, o něž se pokoušíte neodvisle od vši zkušenosti (*a priori*), tudíž rozhodnutí o možnosti a nemožnosti metafyziky vůbec...“ Táhl šipkáčem na A3 a zablokoval tak Gusova kordijóna.

„Dobře, ale nemyslíte si, že by bylo účelnější vést věci k tomu, aby vám odpovídaly, a nenechat se od nich vodit jako na provázku?“ Gus začínal chápat nepochopitelné a využil chybějícího kujóna k tahu puškáčem.

„Nenechte se vysmát, příteli, tezožitým popíráním antitezí můžete pouze dokázat, že svět nemá hranic a že není opravdové svobody, šach.“ Muž si nasadil monokl a pobaveně vyčkával na Gusovu reakci.

Odpovědi mu byl tah lékařem na C8.

„Tja, mein Freund, pouze dvě věci naplňují mysl vždy novým a vzrůstajícím obdivem a úctou, *hvězdné nebe nad mnou a mravní zákon ve mně*. Žádnou z obou nesmím hledat jakoby zastřenou temnotami nebo v nadmyslu mimo obzor a pouze je tušiti; vidím je před sebou a spojuji je bezprostředně s vědomím své jsočnosti. Nebo vaši, chcete-li. Táhnou kujónem na D3 a hlásím mat za tři kola.“

„Cože?!“

„Ale budete mi muset odpustit, vidím, že můj sluha naznačuje, že vyměřené tři a půl minuty jsou pryč, a já tedy musím jít.“ Nato zmizel. Zůstal jen sluha, který se pobaveně naklonil ke Gusovi a poradil mu: „Kdybyste tak měl kujóna, mohl byste se ještě ubránit.“ Načež zmizel. A Gusovi stále chyběl kujón.

Hra se zdála být u konce, když tu náhle doslova z nebe spadl mohutný muž s mrožím knírem a výrazem šilence.

„Ha! Tak to je ta hra? A vy musíte být Gus!“

„Ano, to jsem, a vy, pane?“

„Na tom přec nezáleží, jsem možná podoben příšernému pohádkovému zjevu, jenž koulí očima a vidí sám sebe: i jsem spolu subjekt i objekt, jsem básník a herec i divák v jeden čas. Když potáhnete dále puškáčem, brzy o něj přijdete,“ drmolil fanatik v dlouhém mantlu.

„Já vím, ale jinak jsem blokován.“

„Chachá! Vůle k moci přece nezná nic zakázaného ani dovoleného, leží v oblasti mimo dobro a zlo.“

„Jasně, ale já hraju poctivě – i když, chybí mi kujón.“

„Kamaráde, víte přece, že svět je síla všudypřítomná, hra sil a vlnění sil, současně jedno i mnohé, jež se hromadí zde a jehož současně ubývá jinde, moře sil pro sebe a v sobě proudících a bouřících, věčně se proměňujících, věčně se navracejících, v nesmírnou let se opěťujících, přílivem i odlivem svých útvarů, tento svět; rašící z tvarů nejprostších v nejsložitější, tryskající...“

„Moment, nerozumím vám ani ň. Chcete si zahrát, nebo jen tlachat?“

„Klídek, kámo, možná tě překvapím.“ Žvanil ponořil ruku do jedné z kapes svého pláště a vytáhl chybějícího kujóna.

„Kde jste ho vzal?“ Gus po něm okamžitě chňapl a vrátil ho na jeho místo. Tedy, trochu vedle.

„Nu, starej Sokrates se zase jednou chlubil, jak převezl nějakého chudáka, tak jsem ho prostě bacil přes hlavu svazkem monád a jsem tu. I když jen na chvílku. A jéje, vypadá to, že musím položit puškáče. Vyhrál jste, pane Gusi.“ To dořekl a zmizel.

Gus spokojeně sbalil figury i herní plán a odcházel v slábnoucí záři podzimního slunka k budovám. Nedaleko seděl na větví třešně Herakleitos a cvrlikal tak, že se to rozléhalo celým ústavním parkem. Bylo krásné podzimní odpoledne.

Eduard Hulicius

Pohádku o třech princeznách

o pěti dějstvích a ponaučení o přátelství

pro radost i obveselení ctěných diváků sepsala Tereška Barvínková

Osoby:

Princezna Krasomila
Princezna Bohumila
Princezna Pivomila
Dlouhý a Nápadník první
Široký a Nápadník druhý
Bystrozraký a Nápadník třetí
Vypravěč

Odehrává se v královském zámku. Scéna neměnná: tři trůny, stůl, mísa s ovocem, nezbytný provázek na přebírání a jiné hračky.

Scéna první

(před princeznami klečí Nápadníci)

Vypravěč: Kde se vzaly, tu se vzaly: na hradě Zlatověži v království Bohulibi žily tři princezny: Krasomila, Bohumila a Pivomila. Rodiče už neměly, ale pro svou nebyvalou krásu měly na krku tucty nápadníků, kteří se za nimi táhli až z království Mauretánského a ze Zastrčené Lhoty v Podkrkonoší. Princezny byly ovšem pyšné až hrůza, a tak se jim žádný nápadník nezalíbil.

Krasomila: Ách, ten ne, takový zakrslík!

Bohumila: Tenhle je ještě horší – vždyť šilhá až za roh!

Pivomila: A tohle ani není opravdový muž! Vždyť je to učiněný holobrádek!
(Jak jsou zmiňováni, začínají se Nápadní-

ci ošívát a předstírají, že jsou úplně normální. Když Pivomila domluví, Nápadníci pomalu odcházejí.)

Scéna druhá

Vypravěč: Tyhle jejich přílišné nároky sice prospívaly královskému hospodářství; však také nejvyšší královský astrolog a ekonom Konrád Laus nešetřil chválou: turistickým ruchem Bohulib předčí Disneyho království a o tendr na popravu odmítnutých nápadníků se přetahují hned tři renomovaní kati. Ale na druhou stranu: nepřáli bychom princeznám taky trochu štěstí v lásce? Přáli, vidíte! A skutečně, Štěstěna se na ně usmála. Jednoho dne se nádvoří hradu Zlatověže rozezvučelo klapotem podkov.

Krasomila: Sestry, někdo přijíždí!

Bohumila: (Předstírá pohled do dálky.) Skutečně, tři muži v prostých, ale elegantních šatech.

Pivomila: (Rozvaluje se na svém trůně.) Cože, už zas?

(Vstoupí Dlouhý, Široký a Bystrozraký. Pokud mají na hlavách klobouky s pérem, dvorně s nimi zametou.)

Dlouhý: Budte zdraví, mé milé dámy!

Široký: Přijeli jsme z dalekých krajů,

abychom vás požádali o ruce.

Bystrozraký: Tedy nejenom o ruce, ale o vás – jaksi – celé.

Krasomila: Přirozeně.

Bohumila: To se snad rozumí.

Pivomila: Jak také jinak!

Krasomila: (ke svým sestrám) Sestry, dejme jim aspoň šanci. Uložme každému úkol, který bude nad jeho síly: když jej splní, jistě po nás touží, a když ne, bude to aspoň zábava. Těch poprav už mám až po krk.

Bohumila: To je výborný nápad!

Pivomila: Skutečně velmi sofistikované.

(Všichni odejdou.)

Scéna třetí

(Na trůně sedí jen Krasomila, před ní klečí Bystrozraký.)

Krasomila: Už dlouhou dobu chci mít nejkrásnější šaty na světě.

Bystrozraký: Vždyť i tak jsi krásnější než růžové poupě!

Krasomila: Jistě. Ale ty šaty: potřebuji na ně modré z nebe. A ty mi je doneseš!

Bystrozraký: Ale princezno, vždyť já...

Krasomila: Pochopitelně. Ale když se ti to nepovede, nejenom že nedostaneš mou ruku, ale přijdeš o svou hlavu.

(Bystrozraký zdrceně odchází, za ním vítězoslavně odplouvá Krasomila. Přichází Bohumila a Dlouhý.)

Bohumila: Aby bylo jasno, nesnáším pochlebování. Krása je dar od Boha a já vůbec nemůžu za to, že to se mnou přehnal. Dostaneš úkol a hotovo.

Dlouhý: Jsem jedno ucho, milovaná!

Bohumila: Nejsi mě hoden a víš to stejně dobře jako já. Ale protože jsi zjevně ochoten za mne položit život (Dlouhý horlivě kýve.) dostaneš příležitost. Nikdy jsem neviděla člověka prasknout. Tvůj úkol bude spořádat celou mísu Járových ovocných knedlíků. Ale pak se rychle přijď ukázat, nerada bych o to přišla.

(Dlouhý zdrceně odchází, za ním vítězoslavně odplouvá Bohumila. Přichází Pivomila a Široký.)

Pivomila: Tak, chlapče, ty si mě chceš vzít?

Široký: Po ničem jiném netoužím, má krasavice.

Pivomila: Dobrá tedy, dostaneš něco jednoduchého: najdi mi jehlu v kupce sena a bude svatba.

(Široký zdrceně odchází, za ním vítězně odplouvá Pivomila.)

Scéna čtvrtá

(Na scéně stojí jenom Bystrozraký a dívá se do stropu. Přichází Dlouhý.)

Dlouhý: Čau, Bystrozraký, kam čumíš?

Bystrozraký: Tam nahoře je můj úkol: mám přinést modré z nebe. Sám jsem si to zavínil. Teď zemřu, protože jsem se přecenil a požádal o ruku toho anděla.

Dlouhý: Cože? Tak snadný úkol? Vždyť modré z nebe visí zrovínka tady – *(Sáhá nahoru a ukazuje tubu s modrou barvou.)* – tumáš!

Bystrozraký: Zázrak! Děkuji ti, příteli. Už jsem věšel ramena a smířil jsem se s tím, že budu pověšen celý. Tak přece je mi souzena! *(Radostně odchází.)*

Dlouhý: Rád jsem ti pomohl, kamaráde. Aspoň před svou nevyhnutelnou a jistou smrtí udělám pár dobrých skutků. Ale mně už pomoci není. Celá mísa Járových knedlíků. Jenom ten pohled – takové množství tak dábělského pokrmu – hrůza, jablečná apokalypsa. Aspoň poskytnu své milované zábavnou podívanou.

(Přichází Široký.)

Široký: Copak, Dlouhý? Snad ti špatně dupou králíci?

Dlouhý: Ještě horší. Smrt klepe na dveře.

Široký: Ten úkol?

Dlouhý: Tak, tak. Je to nemožné – pohled na tu hromadu!

Široký: Ne!

Dlouhý: Ano!

Široký: Vždyť to jsou právě Járovy ovocné knedlíky!

Dlouhý: No právě. To všechno musím pozřít. Myslíš, že prasknutí hodně bolí?

Široký: Řekl bych, že ano. Ale poslyš, nerozdělil by ses s kamarádem?

Dlouhý: Ty bys to snad dobrovolně...

Široký: No, když jinak nedáš. *(Vrhne se na knedlíky a začne je konzumovat.)*

Dlouhý: Příteli, tys má spása!

Široký: *(Přestane jíst.)* Poslyš, ale teď jsi mi úplně vzal chuť! Vždyť já mám taky úkol. Sakra, co to...? Jo, najít jehlu v kupce sena.

(Během řeči Širokého přichází Bystrozraký.)

Bystrozraký: Co to slyším? To je tvůj úkol, Široký?

Široký: Právě. Ale copak já se předkloním k nějaké kupce?

Bystrozraký: Nedělej si z toho hlavu, Široký, o hlavu nepřijdeš. Podívej, zrovna tady se něco leskne – jau, je to jehla. Tumáš!

Scéna pátá

(Princezny sedí na trůnech, u nich stojí příslušní nápadníci.)

Vypravěč: A tak byla svatba. Vlastně tři svatby. Bylo upečeno stádo krav a naražena armáda sudů vína. Pivomila dostala jen své soukromé štěně. Dlouhý, Široký a Bystrozraký usedli společně na jediný, speciálně vyztužený trůn a vládli od té doby ve vzájemné shodě království Bohulib. Po drobných stavebních úpravách, které umožnili Širokému navštěvovat i odlehlejší komnaty zámku, se Zlatověž stal domovem tří šťastných rodin.

A z toho plyne pro nás všechny poučení, milé děti. Možná jednou i vy dostanete těžký úkol. Pak nic nedělejte a porozhlédněte se, jestli nenajdete někoho, kdo by to oděl za vás.

KONEC

0 pláních Zakarovských

maňásková pohádka

Postavy:

Král

Králův vychovaný syn –

– milovaný syn Hubert

Králův nevychovaný syn

– nenáviděný syn Rupert

2x Duch (igelitový nebo průsvitný pytlík s kusem hadru; celé na špejli)

Krásná princezna

Moudrý stařec

Scéna 0.

(opona zatažená)

Hlas 1: Slyšte slovo krále! Všemmu lidu se na vědomí dává, že pláne Zakarovské jsou ode dneška místem přísně zapovězeným. Kdo by snad porušil králův zákaz a do těch míst se vydal, ten necht' je nějakým zodpovědným maňáskem oběšen na nejbližší větvi. Slyšeli jste slovo krále.

Hlas 2: Králi díky.

Scéna 1.

(Na scéně král a královna v interiéru hradu.)

Král: Milá choti. Nechci ti znovu vysvětlovat, jak nebezpečné jsou Zakarovské pláne. Chci chránit celý svůj lid – svoje Podané, svoje Ruffy. Jde mi o blaho celého národa. Kdybych všem dovolil

chodit na nebezpečná místa, mohlo by se komukoliv přihodit něco zlého – a tomu chci zabránit.

Královna: Milý choti. Stále ale nechápu, proč právě Zakarovské pláně, proč právě tam jsi lidem zakázal chodit. Myslím, že tvůj zákaz může mít nedozírné následky v rámci celého hospodářství.

Král: Milá choti. V tomto ohledu bud zcela klidná. Důkladně jsem zvážil všechna pro i proti. Můj láskyplný zákaz nijak neochromí ekonomiku naší země; může maximálně dojít k drobným výkyvům cen na některých vesnických burzách – to je vše.

Královna: Milý choti. Mé srdce stále hryžou pochybnosti. Jen pouhé rozhlášení této novelizace zákona o lokalitách přísného zákazu pobytu vyvolalo paniku. Na tržišti se srocují davy, bůhsámví, co se ještě stane.

Král: Milá choti. Znovu ti opakuji, že do celé záležitosti vidím lépe než ty. Však pohleď, zde přichází náš milovaný syn Hubert. Snad ti on lépe než já vysvětlí příhodnost nového zákona.

(Přichází Hubert.)

Hubert: Otče. Jakou to neprozřetelnost jsi spáchal. Takový zákaz naši zemi zničí.

Král: Synu. Tvé matce to pro její světlé vlasy tolik nevyčítám, ale že ani ty nepochopíš...

Hubert: Otče. Co na tomto k pochopení. Zapovědět lidem vstup na Zakarovské pláně je jako useknout závodnímu koni nohu. Inlace je stále vyšší, měnová reforma téměř na spadnutí a ty se rozhodneš pro takovýto smrtící zásah do domácí výroby a tedy i do exportu.

Král: Proč jen jste všichni proti mně? Proč nikdo nechápe mé kroky? Proč?

Královna: Milý choti. Pohleď, tam přichází náš nenáviděný syn Rupert. Snad alespoň on dokáže tobě porozumět.

Rupert: Otče. Co jsou to Zakarovské pláně?

Král: Synu. Nenacházím slov pro prázdnotu tvé hlavy. Jak jen se můžeš na něco takového ptát. Jen vyposlechni sobě, co matka tvá i bratr tvůj soudí o možných následcích mého rozhodnutí, jak těžko je mně jejich pochybování vyvracet a ty nemáš ponětí o tom, co vůbec jsou Zakarovské pláně?! Klid se, klid se mi z očí ty nevděčníče.

Rupert: Ale otče, vždyť jsem se jenom ptal, kde jsou Zakarovské pláně, protože jsem o nich slyšel až dneska na tržišti.

Hubert: Nepovedený bratře. Nechápeš

snad, jak nové nařízení ohrožuje růst domácí produkce?

Rupert: Bratře. Po pravdě řečeno – nevím o čem to mluvíš.

Král, Královna a Rupert: Klid se nám z očí, ty nevdělanče!!!

Scéna 2.

Na scéně samotný Rupert.

Rupert: Ó, mocní duchové mých předků – a jiných odvětví rodu. Jsem tak bezradný, jak jen mohu být. Co zmůže mé snažení, má láska k rodičům i k bratrovi, když nevím ani, kde jsou Zakarovské pláně?! Kéž bych raději nežil, než takto svému otci a matce ostudu činiti.

(Na scéně se objeví duch.)

Duch: Tak nemluv. Sám ďábel by mohl zaslechnout tvá slova, a pak – amen s vámi.

Hlas 2: I s tebou.

Duch: Ale abych tu neprovokoval svým neoprávněným pronikáním transdimensionálních bariér zbytečně – mohu ti Ruperte, synu králův, nějak pomoci?

Rupert: U všech svatých. Co to za zjevení?

Duch: To jako – já?

Rupert: Ano. Je tu snad nějaké jiné zjevení?

(Scénou prolétne jiný duch.)

Duch: Myslím, že ano, ale to sem nepatří. Jsem tvůj praprastrýc Koniáš. Přátelé mi žertem přezdívali knihovník – můžeš mi tak říkat. Mohu ti tedy něčím pomoci?

Rupert: Ty čistý duchu, ať již jsi, kdo jsi, pověz mi, kde nalézají se Zakarovské pláně, neboť já malý, nebohý, nemám této znalosti v sobě a velmi mě to tíží.

Duch: Cože? Jaké pláně?

Rupert: Zakarovské pláně, což je možné, aby tys o nich nebyl nikdy ničeho zaslechl?

Duch: Ach jistě, Zakarovské pláně, jak jen jsem si mohl neuvědomit, co máš na mysli. Ale nechápu, jak mě můžeš otravovat s něčím takovým. Na Zakarovské pláně se doptáš kdekoho. Chápeš vůbec, že máš před sebou ducha zemřelého? Mohu ti třeba celkem zodpovědně říct, jestli je bůh, jestli je posmrtný život nebo převtělování, a ty se mě zeptáš na Zakarovské pláně?! Neskrývám se svým rozhořčením. Takové otázky! *(Odchází. Hlas je tišší a tišší, až ztichne docela.)* Jeden mi tam říkal, že nemá cenu se hned třetí den po smrti vracet a snažit se lidi nějak povznést, poučit; ale já né, já chtěl mermomocí někomu pomáhat,

přijdu a natrefím zrovna na tohodle, no to je teda den...

Rupert: Ach, jaká hrůza. Spatřil jsem vševědouceho ducha na zem sestoupivšího – a svou hloupostí jsem jej urazil. Já nešťastný. A stále nevím, kde jsou Zakarovské pláně... *(Odmlčí se.)* Ale vždyť duch mi přece poradil – řekl:

hlas ducha: Na Zakarovské pláně se doptáš kdekoho.

Ruprert: *(odchází)* Zeptám se moudrého starce, ten mi jistě dokáže poradit.

Scéna 3.

(V lese. Na scéně samotná princezna.)

Princezna:

Ztracena v lesích jsem, není mi pomoci žádná.

Pomalů padá tma, poslední naděje vadne...

Snad mě tu objeví – nějaký pocestný.

Spíš mě však nenajde – pocit to bolestný...

(Na scéně přichází Rupert.)

Rupert:

Dobrý den, slečno, promiňte, prosím vás...

Princezna:

Jaká šťastná hvězda – sem tebe mi posílá v prokletou hodinu, kdy všechno se ...

kdy všechno je ztraceno.

Rupert:

Já tedy, abych to uvedl na pravou míru, víte, já moc nevím, kde jsem. Já hledám moudrého starce a asi jsem někde zabloudiv.

Princezna:

Mladíku neviň se, dobře jsi udělal, že sem jsi zabloudiv – mě jsi tu vyhledal.

Rupert:

Asi to mám chápat tak, že nevíte, kde najdu moudrého starce, že? Tak promiňte, že jsem vás vyrušil z hlubokého zadumání, na shledanou. *(Odchází.)*

Princezna:

Jaký to hloupý vtip, předstíráš odchod svůj. Cítím však trochu strach, proto ti velím – stůj.

(Rupert odejde. Přijde duch.)

Duch:

To byl zdejší princ Rupert. Je občas trochu natvrdlý. Ale uznejte, slečno, má vůbec cenu nechat se zachránit někým, kdo neví, co jsou Zakarovské pláně?

Princezna:

No, to asi nemá, no.

Jaroslav Mojžíš

Santa Klaus

standcom

kancléř: Povstaňte, přichází Jeho Výsost Santa Klaus.

*(vejde Klaus)
(potlesk)*

Klaus: Kdopak nám to sem leze?

kancléř: Nabitý den, Vaše ušlechtilosti, dnes nás navštívilo hned několik předních vědců našeho království.

Klaus: No tak dělejte. Makam, makam.

kancléř: Tak nejprve tu je nejvyšší královský pokladník. Předloží Vaší výsosti návrh rozpočtu našeho královského hospodářství na příští rok.

(přichází ekonom)

ekonom: Vaše královská milost hospodařila tento rok tak osvíceným způsobem, že nám bylo možno sestavit rozpočet výrazně přebytkový. Kdyby se Vaše královská blaženost ráčila podívat... *(předkládá lejstra)*

Klaus: Hmm... to je dobrý. Akorát tady je chyba, pane ekonom.

ekonom: Ale to snad...

Klaus: Chcete říct, že se mýlím?

ekonom: Budu to muset... Za chvíli to... Jenom ještě něco... Omlouvám se, Vaše nejosvícenější královská jasnosti.

(ekonom odchází, přichází matematik)

matematik: Buďte zdráva, Vaše královská vznešenosti.

kancléř: Co nám neseš, matematiku?

matematik: Rád bych Vaší královské vševědomosti předložil nejnovější výsledky svého bádání.

Klaus: Tak na co jste přišel, pane matematik?

matematik: Matematickou indukci jsem dokázal, že dvojka nepatří mezi celá čísla.

kancléř: Co to meleš, klid se Jeho královské nádhernosti z očí!

Klaus: Počkej, pane kancléř, vyslechneme toho dementa.

matematik: Inu, Vaše excelence, začal jsem u tří polovin. To zcela jasně není celé číslo. Pak jsem přičítal nekonečně malá čísla. Pokaždé jsem pochopitelně dostal necelé číslo. Časem jsem pochopitelně musel dosáhnout dvojky a pokračovat nad dvě – ani tehdy jsem nedostával celá čísla. Pokud je tedy dvojka jedním členem matematické posloupnosti, která je jinak tvořena samými necelými čísly, nemůže ani ona sama být celým číslem.

Klaus: To rozhodně, hned vydáme dekret, který jí to zakazuje. Ale poslyšte, pane matematik, nezapomněl jste na závěr implikovat existenci právě jednoho čísla z reálných, který je největším společným dělitelem dílčího součtu této řady?

matematik: To... to jsem... jaksi... omluvte mě, nejskvělejší královská nesrozumitelnosti... jen si to ještě skočím přepočítat.

Klaus: No, tak běžte, no...

(matematik odchází, přichází pedagog)

pedagog: Zdravím vás, nejvýznamnější královská spanilosti.

Klaus: Co je tohle za dementa?

kancléř: To je Josef Říha, nejvelkolepější výtečnosti, náš pedagog.

Klaus: Tak co nám nesete, pane pedagog?

pedagog: Dovoluji si Vaší průzračné znamenitosti předložit ke schválení maturitní otázky z filosofie.

Klaus: A nějaký aktualitky by nebyly?

pedagog: No, to nebyly, no.

Klaus: No tak ukažte: Východní náboženství, Eleaté, Sakrální a profánní; kde sou monopoly?

pedagog: Inu, ty se mi nějak vytratily.

kancléř: A nezdá se vám to trochu podivný?

Klaus: Pane kancléř, postarej se o to.

kancléř: Jak si přejete, nejdůstojnější závažnosti.

Klaus: Vyškrtej ty starověký dementy a dej mi tam kartely a Marxe.

(kancléř chvíli cosi přepisuje)

kancléř: Jste spokojena, nejúchvatnější šlechtnosti?

pedagog: Ale počkat, to přece Vaše honosná jasnost nemůže jen takhle...

Klaus: Pane kancléři, propusť toho dementa a já si to mezitím prostuduju.

kancléř: Můžeš jít, ale věz, že si Jeho velebnou zářivost zklamal.

(pedagog odchází)

(Klaus studuje dokument)

Klaus: Aha, tady. Vypracoval: *(podepisuje)* KLAUS. Schwálil: KLAUS.

(přichází šachista)

kancléř: Dovolte, přívětivá nezkalenosti, abych Vám představil pana Šachistu, nejlepšího šachistu našeho království.

Klaus: Tak co nám nesete, pane šachista?

šachista: Nejnovější výtisk Českého šachu a dobré zprávy. Vyhráváme na

všech frontách. Pátým tahem mat, pokud už teď nepůjdeme ani o pindika.

kancléř: Poslyš, šachista, nezdá se ti někdy o tom, jak ti vypadaly všechny zuby?

Klaus: Dobře, pane šachista, ale co ta exponovaná dáma.

(kancléř se stranou chichotá)

šachista: Ah, vidíte, Vaše vzorná exaktnosti, hned ji půjdu pokrýt.

(šachista odchází, přichází zahradník)

Klaus: Co to sem de za dementa?

kancléř: To je vrchní zahradník Vaší mohutné oduševnělosti.

Klaus: Á, vida ho. Co nám nesete, pane zahradník?

zahradník: Plody Vaší skvostně horlivé šlechtitelské činnosti, Vaše delikátní diskretnosti. Listí.

Klaus: No, to je docela slabý, že...? A proč myslíte, pane zahradník, že se nám toho urodilo tak málo.

zahradník: Vaše nekonečná přizpůsobivosti, to je jistě nevhodně volnými klimatickými podmínkami.

kancléř: Poslyš, zahradníku, a zaléval jsi pořádně?

zahradník: Jakže?

Klaus: Pane zahradník, nepřijde vám, že by to bylo docela potřeba?

zahradník: Nikoli, Vaše vladařská přizpůsobivosti. Náš sad je takzvaně hydrofobní. Zalévání nesnáší.

kancléř: Obávám se, Vaše půvabná blahobytnosti, že zahradník zavínil zcela bezpříkladnou zkázu překrásného sadu Vaší drahocenné pružnosti.

zahradník: Náhodou, kancléři, vím

docela přesně, že se naši šlechtné počestnosti ty proutky v zemi líbí.

kancléř: Tak to víte víc než já.

Klaus: Kancléři, toho dementa dáme okamžitě vyhodit a najdeme za něj nějaký lépe zalévající substitut.

(zahradník odchází)

kancléř: *(do davu)* Slyšte, slyšte. Na hradě královském se do služby přijme nový zahradník.

(přichází adept)

Klaus: Jistě se ucházíte o post zahradníka.

adept: Přesně řečeno, Vaše nekonečná proslulosti.

Klaus: Tak poslouchejte: máte v ruce konev plnou vody. Před váma je strojek, kterej usychá. Co uděláte?

adept: No, nechám konev konví a půjdu ho zalejt, Vaše vlivná mlčenlivosti.

Klaus: Takovej dement. Dobře, z nedostatku dalších zájemců tě přijímáme do našich působivě proslulých služeb. Kancléři, uzavři s ním pracovní smlouvu.

kancléř: Tvůj plat bude jeden zlatý měsíčně, valorizovat se bude, pokud inflace překročí dvanáct procent. Budeš pečovat o královský sad a zahradu. Když se nebuděš líbit, můžeš vyletět. Podepiš.

(adept podepisuje)

Klaus: No tak tu nekoukejte, pane novej zahradník, a běžte do práce.

(novej zahradník odchází)

Rufer

Když vzpomenu na angličtinu,
chce se mi zpívat,
poslouchat zase Příbram English,
zlehounka zívát,
s Petrem Rufere
si jen tak zpívat,
do Lincolnu
se zas podívat.

rufren:

[: Petře Rufre,
chtěl bych Ti říkat:
„Fill in the gaps
and guess the meaning of the text.“:]

(sólo piano)

Nechat se krásnou výslovností
po vousech hladit,
a se správnou pronounciation
měkounce žvanit,
s Petrem Rufere
zas jednou řádit,
prohánět se
Skoudou one hundred.

rufren:

[: Petře Rufre,
chtěl bych Ti říkat:
„Fill in the gaps,
and guess the meaning of the text.“:]

ritenuto:

Petře Rufre...

(nástup sólo saxofon)

2x rufren

by Mikiš

Klaus: Eště náký dementi na audien-
ci, pane kancléř?

kancléř: Nikoli, Vaše ukázková oprav-
dovosti. To je pro dnešek všechno.

Klaus: Tak to můžeme jít domů.

kancléř: No, to můžeme, no.

Tomáš Bíla & Jaroslav Mojžíš

Kašpárkův hrobeček

morbidní pohádka

Prologue

Byl jednou jeden král,
co strašně rád se smál
a celý den si hrál.
Nebyl to dobrý král.

Když znavilo ho hraní
řek': „Teď bych chvíli spal.“
Však nešlo na něj spaní,
tak šaška zavolal.

„Už nemám sílu hrát si,“
rozkřikl se ten král,
„tak šašku! Šašku, kde jsi?
Chceš snad, abych tu řval?“

Šašek za králem chvátá,
však levou asi vstal.
Král už si sehnal kata
a ten kašpárka sřal.

Hostina

Král radoval se velmi
a uspořádal bál
na počest toho šaška
kterému dřív se smál.

Král zased' v čele stolu,
čeká, co bude k žrádlu,
naproti němu šašek
přivázán k opěradlu.

Kol stolu šlechtu svědí
bohatství, lesk a jas,
všichni na klauna hledí:
„Kdo used' mezi nás?“

Hodokvas v plném proudu,
dvanáctá odbila,
vtom zazdalo se králi:
„Rolnička zazněla!“

Šlechta opile zívá:
„To se ti, králi, zdá!“
I šašek na něj kývá:
„To se ti jenom zdá!“

Král uklidnil se tedy
a všem přikázal: „Pít!
Na počest toho klauna
co jsme ho dali stít!“

Každý pozvedl číši,
vtom slyšme králův smích:
„Zůstal tu pohár číši!
Což, šašku, nechceš pít?“

„Nemám teď žízeň, králi,
a syt jsem – na mrtvolu...
Počkám, až přijdeš za mnou
a napijem se spolu!“

Král zbledl jako stěna:
„Slyšeli jste ten hlas?“
Ostatní jsou jak pěna:
„Už je tu, pane, zas?“

Všichni oboustoupí krále
a tiší jeho splín:
„Jen klid, náš drahý králi,
to je jen něčí šprým!“

Král mluví jako zdáli:
„Vidím nad stolem stín!“
A šašek na to: „Králi,
toť smrt a její šprým!“

Všichni se ptají krále:
„Ach pane, cos' to sněd'?“
a hnedle rejdí v sále,
kde ukryt je tu jed.

Jen král zůstává sedět,
už dochází mu síly,
nezbývá mu než hledět,
jak myška k stolu pít.

Po kašpárkově róbě
už šplhá k hlavě chutně.
„Kdybych byl aspoň v hrobě,“
vzdychne si šašek smutně.

Sežrala myška uši,
obdivně praví král:
„Tobě to ale sluší!
Jak bych si s tebou hrál!“

Sežrala myška oči
a okřikl ji král
„To ovšem je už zločin!“
však myška leze dál.

Už ohryzuje rtíky,
vtom *chramst!* a spadla klec.
Myš znenadání požel
kašpárek Kostlivec.

Král na všechno se díval,
na šaška upřel zrak,
však očka nejsou živá
a krev postrádá tlak.

Kašpar od stolu vstává,
zřetřhal provazy,
a králi ruku dává:
„Pojd' k mistru hrobaři!“

Král sedí na svém místě,
jak by ho držel trůn,
šašek ho zvedá jistě,
jak dotýkal se strun.

„Je to jen samá hlína,
když vlezeš do hrobu,
však vezmem láhev vína,
budem mít hospodu.“

Pod paží bere krále
a láhev vína svírá,
šlechta tu bloudí stále
a do temnoty zírá.

Na hřbitov vede krále
a láhev vína svírá.
„Podívej, na mne stále
čeká tu tahle díra.“

Na lože své zve krále
a přepevně ho svírá.
„Budeme spolu dále!“
a víko přizavírá.

Epilogue

Ráno se šlechta vzbouzí:
„Proboha, kam se poděl král?“
Cosí se v hlavě vzpouzí:
„Kdo ještě s námi hodoval?“

Prohledali, co mohli,
a marně všude řvali,
nevěděli, co dělat,
a tak tam jenom stáli.

Hrobník však našel hroby dva
řka: „Ty snad kopaly se samy?“
Ten první zdobí koruna,
ten druhý čapka s rolničkami.

Tomáš Bíla

Podzim

[:Je tu podzim:]
Připijeme mlékem kozlím
*(jeden ze zpěváků pozvedne
a vypije sklenici mléka)*
[:Je tu podzim:]
Podzim je tu zas

[:Je tu podzim:]
Do Salmovské přišli mnozí
(přichází hlouček zpěváků)
[:Je tu podzim:]
Přišel i sám Klaus
*(pokud Klause nebude, zpívá se:
„Chybí jenom Klaus“)*

[:Je tu podzim:] *(reggae)*
Se svou milou listí vozím
[:Je tu podzim:]
Chodí s pytlek ras
(přijde Jaroslav)

[:Je tu podzim:]
Po jabloních hbitě lozím
[:Je tu podzim:]
Za všechno může čas
*(lze přejít na melodii písně Za
všechno může čas / ten, co se
skrývá v nás)*

[:Je tu podzim:]
Vánoce už se zase hrozím
[:Je čas Vánoc:]
Já mám pěkný bas
*(Jaroslav sám, předstoupiv,
zazpívá hlubokým hlasem)*

[:Je tu podzim:]
Najít rým je úkol hrozný
[:Je tu podzim:]
Burčáku je čas
*(jeden ze zpěváků pozvedne a
vypije sklenici burčáku, případ-
ně jiné žluté tekutiny)*

Chodí s pytlek ras
Podzim je tu zas
Já jsem Kotalík
Já jsem Veselá
Přišel i sám Klaus
*(pokud Klause nebude, zpívá se:
„Chybí jenom Klaus“)*

[:Je tu podzim:]
Přijďte v zimě zas.
[:Je tu podzim:]
Přijde každý z nás – i z vás.

Martin Valášek (text)

Edgar Allan Poe: The Raven

O překládání Poeova „Ravena“

Záměrně používám neutrálního originálu **The Raven**, protože překlad do češtiny není úplně jednoznačný. Všichni tuto báseň od E. A. Poea asi znáte pod jménem **Havran**. Tak byla totiž v minulém i tomto století často překládána. Slovník ale nevěřícího Tomáše snadno vyvede z omylu. Cituji doslova:

raven¹ [reivn] s 1 křkavec; nepřesně havran 2 R ~ Havran souhvězdí • ~ s duck hustá plachtovina
• adj havrani (~ locks)
raven² [rævn] 1 plenit, drancovat, ukořistit, hledat kořist; hledat při drancování *about i after* oo 2 hitat, shlnout (~ like an animal)

– Velký anglicko-český slovník, Academia, 1992, 3. svazek, str. 355

Častým argumentem básníků, kteří se tu dostali do křížku s ornitologi¹, bylo, že slovo **krkavec** není nikterak libozvučné a právě proto – se vši úctou k panu opeřenci – se do básni nehodí. Argumentem pádnějším pak bylo, že jeho zvuk jasně upomíná na slovo **krkati**, které by celou báseň přímo zasvinilo.

Protože už ale bylo těchto překladů dosti, pokusil jsem se **krkavce** obhájit. Dobře jsem věděl, že jediný rým na něj je slovo **pukavec**², ale nenechav se tím zastrašit, neumístil jsem toto kontroverzní slovo nikdy tam, kde by na něj byly kladeny nějaké požadavky po stránce eufonické³. Navíc jsem na jeho obhajobu použil alitera-

ci⁴ „**krák' křkavec nikterak**“, která skutečně stojí za to.

Čtenářům následující básně, převedené pro jejich pobavení do jazyka českého a prostřednictvím Porgazeenu jim zde na papíře předložené, se omlouvám za místy přílišná a přebytná používání hovorově zkrácených sloves (krák', přelét', zaslech' apod.), jakož i za místy opravdu archaický slovosled, kterým jsem se pokoušel dostat požadavkům metra a vnitřních rýmů. O složitosti a formální dokonalosti této básně ale až jindy...

Na závěr tohoto krátkého komentáře bych ještě rád ze své osoby sňal potenciální podezření z plagiátorství. Na poslední projektové škole v přírodě se skupinka odvážných proto-amerikanistů⁵ s Poeovou prací již potýkala a někteří/ré z nich došli/y úctyhodným výsledkům. Obdivuji je právě proto, že se jim podařilo s tímto nelehkým úkolem pohnout během jediného týdne. To, že nejsme všichni tak nadaní, vám rád potvrdí Ondřej Z., kterému tento článek slibuji od prázdnin '97. Především mojí vinou (nedostatek pracovní morálky, maskovaný nedostatkem tvůrčí energie) vychází až nyní, v čísle vánočním. Chcete-li v tom vidět nějaký úmysl, nabízím variantu jistého skandinávského překladatele, který děj básně (Poe mluví jen o „bledém prosinci“) situoval do poslední noci

roku⁶. Pro Vaše větší pohodlí (a vlastně i pro svoje) jsem ji jen nenápadně posunul na leden (i to se dá vysvětlit: jediná varianta prvního verše druhé strofy, která by obsahovala prosinec, zní: „Byla zima jako v psinci, bylo to v bledém prosinci“). Tuto možnost jsem z úcty k básníkovi zavrhl), takže si během dlouhých večerů, trávených v šerém koutku u vyhasínajícího krbu, můžete listovat zažloutlými stránkami Porgazeenu, oné knihy z dávných časů, a v duchu si z ní přehrávat. Jistě se budete dobře bavit.

¹ ornitologie – věda o ptácích (z řeč.)

² staré a zapáchající vejce (z lednice)

³ eufonie – libozvučnost (z řeč.)

⁴ aliterace – jedno Pravidelně Používané Písmeno, nebo shluk písmen, které vytváří eufonii a někdy také Podmalovává Právě Probíhající Příběh Pro Povzbuzení Představivosti. Poeův oblíbený Prostředek.

⁵ nechť vajíčko = proto-slepice; potom studenti Mikeova projektu = proto-amerikanisté. Matematika je mocná čarodějka.

⁶ poslední noc roku – pokud nechápete, co je na tom mystického, vezmě si spacák a zásobu jídla a běžte se zeptat p. p. Rolečka, co je to „cyklické chápání času“.

Tomáš Bíla

Neslavný život slavného básníka a spisovatele Poea

Narodil se roku 1809 jako Edgar Poe. Byl synem kočovných herců. Rok po jeho narození otec od rodiny utekl. Matka zemřela na tuberkulózu. Byl adoptován Johnem Allanem. V roce 1816 odjel studovat do Londýna. Po dokončení studií se vrátil do Ameriky a přijal jméno Allan po svém adoptivním otci. Jejich vztah se ale stále zhoršoval. Když ho otec přestal finančně podporovat, musel Poe opustit školu a vrátil se zpět do rodného Bostonu. Zde roku 1827 vydal svou první knihu TAMERLANE AND OTHER POEMS. Ta byla čtenáři zcela zavržena. Rok po literárním neúspěchu mu zemřela adoptivní matka. Poe splnil její poslední přání a smířil se s otcem. Na jeho přání se přihlásil na West Point. Během roku byl ale pro své nepřístojné chování donucen akademií opustit.

Přestěhoval se ke své tetě, paní Clemmsově. Stal se redaktorem časopisu Southern Literary Messenger a začal pít. Během tří let dosáhl jeho alkoholismus neúnosných rozměrů a přinesl mu vyhazov. Vzal si svou třináctiletou sestřenicí Virginii Clemmsovou. Vyšlo několik jeho krátkých povídek a stal se slavným a známým po celé Americe. V této době také napsal svou zřejmě nejslavnější báseň THE RAVEN. Byla to asi nejšťastnější léta jeho života. Ale potkalo ho další neštěstí. Po vleklé nemoci zemřela jeho mladá manželka Virginia. V těžké depresi začal znovu pít a sáhl i k opiu. Roku 1848 se pokusil o sebevraždu. O rok později byl po obzvlášť vydatném tahu nalezen v bezvědomí a po pěti dnech v deliriu zemřel.

Tereza Barvínková

Poe: The Raven

Once upon a midnight dreary, while I pondered, weak and weary,
Over many a quaint and curious volume of forgotten lore –
While I nodded, nearly napping, suddenly there came a tapping,
As of some one gently rapping, rapping at my chamber door –
"Tis some visitor," I muttered, "tapping at my chamber door –
Only this and nothing more."

Ah, distinctly I remember it was in the bleak December;
And each separate dying ember wrought its ghost upon the floor.
Eagerly I wished the morrow; – vainly I had sought to borrow
From my books surcease of sorrow – sorrow for the lost Lenore –
For the rare and radiant maiden whom the angels name Lenore –
Nameless here for evermore.

And the silken, sad, uncertain rustling of each purple curtain
Thrilled me – filled me with fantastic terrors never felt before;
So that now, to still the beating of my heart, I stood repeating
"Tis some visitor entreating entrance at my chamber door –
Some late visitor entreating entrance at my chamber door; –
This it is and nothing more."

Presently my soul grew stronger; hesitating then no longer,
"Sir," said I, "or Madam, truly your forgiveness I implore;
But the fact is I was napping, and so gently you came rapping,
And so faintly you came tapping, tapping at my chamber door,
That I scarce was sure I heard you" – here I opened wide the door; –
Darkness there and nothing more.

Deep into the darkness peering, long I stood there wondering, fearing,
Doubting, dreaming dreams no mortal ever dared to dream before;
But the silence was unbroken, and the stillness gave no token,
And the only word there spoken was the whispered word, "Lenore!"
This I whispered, and an echo murmured back the word, "Lenore!"
Merely this and nothing more.

Back into my chamber turning, all my soul within me burning,
Soon again I heard a tapping somewhat louder than before.
"Surely," said I, "surely that is something at my window lattice;
Let me see, then, what thereat is, and this mystery explore –
Let my heart be still a moment and this mystery explore; –
Tis the wind and nothing more."

Open here I flung the shutter, when, with many a flirt and flutter,
In there stepped a stately Raven of the saintly days of yore;
Not the least obeisance made he; not a minute stopped or stayed he;
But, with mien of lord or lady, perched above my chamber door –
Perched upon a bust of Pallas just above my chamber door –
Perched, and sat, and nothing more.

Then this ebony bird beguiling my sad fancy into smiling,
By the grave and stern decorum of the countenance it wore,
"Though thy crest be shorn and shaven, thou," I said, "art sure no craven,
Ghastly grim and ancient Raven wandering from the Nightly shore –
Tell me what thy lordly name is on the Night's Plutonian shore!"
Quoth the Raven "Nevermore."

Much I marvelled this ungainly fowl to hear discourse so plainly,
Though its answer little meaning – little relevancy bore;
For we cannot help agreeing that no living human being
Ever yet was blessed with seeing bird above his chamber door –
Bird or beast upon the sculptured bust above his chamber door,
With such name as "Nevermore."

But the Raven, sitting lonely on the placid bust, spoke only
That one word, as if his soul in that one word he did outpour.
Nothing further then he uttered – not a feather then he fluttered –
Till I scarcely more than muttered "Other friends have flown before –
On the morrow he will leave me, as my Hopes have flown before."
Then the bird said "Nevermore."

Startled at the stillness broken by reply so aptly spoken,
"Doubtless," said I, "what it utters is its only stock and store
Caught from some unhappy master whom unmerciful Disaster
Followed fast and followed faster till his songs one burden bore –
Till the dirges of his Hope that melancholy burden bore
Of "Never – nevermore."

Bíla: Krkavec

Jednou vprostřed chmurné noci, v horečce a po nemoci
četbou knihy z dávných časů krátil jsem si dlouhý čas.
Zrovna na mne přišel spánek, když, lehce jak jarní vánek,
čísí noha, zdálo se mi, stoupla na mých dveří práh.
Jak by host tam stál a váhal, má-li překročit můj práh.
Jak by právě dostal strach.

Ještě při vzpomínce blednu, myslím, že to bylo v lednu,
v krbu oheň tiše hučel, tvrdé dřevo měnil v prach.
Ač mou mysl smutek dusil, ještě jedenkrát jsem zkusil
najít v knihách zapomnění na tu, která je již prach;
na tu nadpozemskou krásku, jejíž tělo je již prach.
Nežije už, nikterak.

A v tom tichu plném zvuků strach rozklepal moji ruku,
ten hluk tolik vyděsil mě, že jsem ztratil sluch i zrak.
Když pak zklidnil jsem se zčásti, nezbylo, než sám si klásti
otázku, kdo navštívil mne, proč váhá překročit práh?
Kdo tak pozdě navštívil mne a proč zadržel jej práh?
Snad návštěvník dostal strach?"

Srdce slabé povzbudil jsem, knihu z ruky odložil jsem
a ke dveřím vykročil, řka: „Jenom dál, jen žádný strach!
Kročeje jsem sotva slyšel, asi potichu jste přišel,
jenom vrznutí jsem zaslech', jak jste vstoupil na můj práh.“
Rázně otevřel jsem dveře, lampa osvětila práh –
prázdny práh přelét' můj zrak.

Do tmy upíral jsem zraky, znovu roztráś' jsem se strachy,
vzpomínky se probudily, které dávno zakryl prach.
Teď už nezaslech' jsem ani sebetišší zavrzání,
v tichu visel ale příznak slova známého mi tak,
mojí Lenore milované jména, blízkého mi tak.
Marně namáhal jsem zrak.

Zavřu dveře a jdu zpátky, ale za okamžik krátký
zas jsem zaslech' zavrzání, teď to ale nebyl práh.
„Jistě nebude to více," řek' jsem, „nežli okenice.
Podívám se, co se stalo, rychle zaženu tím strach.
Žáhy dopřeji si klidu, když poznám, proč měl jsem strach.
Je to vítr, žádný vrah.“

Zprudka otevřel jsem okno a vtom s třepetáním rovnou
dovnitř vstoupil krkavec, jenž jistě žil už dlouhý čas.
Odmít' mi složit poklonu, když řek' že vešel do domu;
přesto noblesu měl dámy, když usedal na dveří rám.
Usedl na bystu Pallas, zrovna nad dveřmi ji mám.
Seděl tam jak nic, co znám.

Ten černý pták ve mně vzbouzí zalíbení, ač se soužím;
vážným výrazem své tváře nutí mě se pousmát.
„Ač ti chochol oholili," pravím, „připadáš mi milý.
Bledá chmura zdobí tvář tvou, z Temných břehů přilét's snad –
řekni, jak tě nazývali v podsvětí, když svět byl mlád!"
Krkavec dí: „Nikterak.“

Zaskočil mě odpovědí opeřenec, co tu sedí,
měla zřejmě mít i smysl, nepochopil jsem ji však.
Můžem' tvrdit beze sporu, dosud že žádnému tvorou
nebylo uvidět ptáka, jenž by svázal jeho zrak –
ptáka ani jinou stvůru, co tak ohnivý má zrak,
a to jméno: „Nikterak"!

Krkavec však klidně seděl, jak by vše už vypověděl
tím jediným slovem temným, které na mě prve krák'.
Nedodal už k tomu více, pírkem pohnul ponejvíce.
„Jiní na jih stěhují se," řek' jsem a odvrátil zrak.
„Ráno nebudeš tu více, odletíš, a s tebou strach."
Na to pták řek': „Nikterak.“

Jeho hlasu jsem se lekl, tak náhle to totiž řekl.
„Zřejmě," pravím, „umíš jenom to, co jsi už prve krák'.
Slyšel's to od svého pána, jemuž asi krutá rána
tolik žalu způsobila, že i na tobě je znát –
tolik žalu, že z tvé řeči taky znát je nastokrát
stín trpkého Nikterak.

But the Raven still beguiling my sad fancy into smiling,
Straight I wheeled a cushioned seat in front of bird and bust and door;
Then, upon the velvet sinking, I betook myself to linking
Fancy unto fancy, thinking what this ominous bird of yore –
What this grim, ungainly, ghastly, gaunt, and ominous bird of yore
Meant in croaking "Nevermore."

This I sat engaged in guessing, but no syllable expressing
To the fowl whose fiery eyes now burned into my bosom's core;
This and more I sat divining, with my head at ease reclining
On the cushion's velvet lining that the lamp-light gloated o'er,
But whose velvet-violet lining with the lamp-light gloating o'er,
She shall press, ah, nevermore!

Then, methought, the air grew denser, perfumed from an unseen censer
Swung by Seraphim whose foot-falls tinkled on the tufted floor.
"Wretch," I cried, "thy God hath lent thee – by these angels he hath sent thee
Respite – respite and nepenthe from thy memories of Lenore;
Quaff, oh quaff this kind nepenthe and forget this lost Lenore!"
Quoth the Raven "Nevermore."

"Prophet!" said I, "thing of evil! – prophet still, if bird or devil! –
Whether Tempter sent, or whether tempest tossed thee here ashore,
Desolate yet all undaunted, on this desert land enchanted –
On this home by Horror haunted – tell me truly, I implore –
Is there – is there balm in Gilead? – tell me – tell me, I implore!"
Quoth the Raven "Nevermore."

"Prophet!" said I, "thing of evil! – prophet still, if bird or devil!
By that Heaven that bends above us – by that God we both adore –
Tell this soul with sorrow laden if, within the distant Aidenn,
It shall clasp a sainted maiden whom the angels name Lenore –
Clasp a rare and radiant maiden whom the angels name Lenore."
Quoth the Raven "Nevermore."

"Be that word our sign of parting, bird or fiend!" I shrieked upstarting –
"Get thee back into the tempest and the Night's Plutonian shore!
Leave no black plume as a token of that lie thy soul hath spoken!
Leave my loneliness unbroken! – quit the bust above my door!
Take thy beak from out my heart, and take thy form from off my door!"
Quoth the Raven "Nevermore."

And the Raven, never flitting, still is sitting, still is sitting
On the pallid bust of Pallas just above my chamber door;
And his eyes have all the seeming of a demon's that is dreaming,
And the lamp-light o'er him streaming throws his shadow on the floor;
And my soul from out that shadow that lies floating on the floor
Shall be lifted – nevermore!

Krkavec však stále vzbouzí ve mně úsměv, ač se soužím,
a tak křeslo přisunu si před dveře, bych used' tak
a v sametu uveleben přemýšlel, co tím svým řevem,
co tím křikem – a už dvakrát – říci chtěl mi tenhle pták.
Jakou představu to vzbudil ve mně ten oblundný pták
když krákorál „Nikterak."

Tak jsem seděl zamyšleně, přitom na mne povýšeně
hleděl onen opeřenec, ohnivý byl jeho zrak.
Brzy znavilo mne ptaní, znovu na mne přišlo spaní,
až na samet křesla časem znaveně mi sklouzl zrak,
na samet, co měla ráda ta, co odnes' mi ji čas.
Nevrátí ji nikterak.

Náhle zahlédl jsem svíce, ucítil kadidelnice,
na serafa díval jsem se, jenž co pták mi šáčil zrak.
„Spasen jsem," dím, „Bůh dává mi – po andělech posílá mi –
lék, po němž snad zapomenou na Lenore, kdys' krásnou tak.
Hltat budu zapomnění na Lenore, kdys' krásnou tak!"
Pták však řekl: „Nikterak!"

„Jasnozřivý posle z Pekel! Tak zní moje mene tekel?
Bylo to snad přáním Zlého, žes mě přišel strašit v tmách?
Zoufám si, strach to však není, věřím, že to vše je snění,
že se vše k dobrému změní – zaklínám tě nastokrát!
Dojdu klidu v Gileadu? Prosím tě – já chci to znát!"
Zakrákorál: „Nikterak!"

„Jasnozřivý posle z Pekel! Tak zní moje mene tekel?
Při nebi, co nad námi jest – při Bohu, co vládne nám –
žalem přetěžkou mám duši, potěš, prosím, moje uši,
řekni, zda se v Ráji shledám s tou, co toužím po ní tak,
s Lenore, nadpozemskou kráskou, jejíž tělo už je prach?"
Zakrákorál: „Nikterak!"

„S tím slovem snad dáš mi sbohem, ptáku – ďable – zrudný tvore –
vrať se na perutích bouře k Temným břehům, než můj zrak
utopí se v tvých hrudi a v tvých očích, jež tak studí.
Ať ní pírkó nezůstane co vzpomínka na tvůj vpád!
Dovolil ses vlastně vůbec, zda smíš překročit můj práh?"
Zakrákorál: „Nikterak!"

Dál a dál tam netvor sedí, na mne hledí, stále hledí,
Athéně na hledí sedí, hledí na mne, trosku, vrak,
na portrét mé milované vrhá stín jak černý mrak.
A ten stín jak by mne vinil: já že jsem snad její vrah?
A má duše tomu stínu, který ví, že já jsem vrah
neunikne – nikterak!

Závěr aneb Jaký překlad Ravena je tedy ten pravý?

Na spleť pouti za odpovědi na tuto otázku se mi nedávno podařilo – konečně! – najít odpověď. Jistě už jste všichni nadočkaví. Tak tady je:

Najděte na Internetu fulltext (tj. plné znění) této básně a zároveň si v jiném okně otevřete překladatelskou službu Seznamu (www.seznam.cz). Text pak po strofách kopírujte do překladového okénka a výtvar tohoto geniálního programu postupně přesouvejte do připraveného textového souboru. Proč to všechno říkám? Já to totiž právě takhle udělal.

Dovolte nyní ocitovat jednu strofu nového **závazného a objektivního** překladu:

*Hoďně já tato nemotorná slepice slyšet projev tak jednoduše,
ačkoli jeho odpověď malá meaning-little nudný patron;
Pro my nemůžeme pomáhat dohodnout to žádná žijící lidská bytost
vždy přesto byl obdařený vidícím ptákem nad jeho komorou door-
pták nebo bestie na vytvarovaných zruinovaný nad jeho komorními dveřmi,
s takovým jménem jako „Nevermore."*

A na úplný závěr: poučen famózním úspěchem akce latinská sklíženina – vylosován byl mimochodem Zdeněk Borovička z primy se svým výtečným idiomem „Prší hlavy Pražanů", které trochu špatně datoval do doby pobělohorské, ale přesto je roční předplatné Pzeenu jeho – nabízím těm z vás, kteří touží po lingvistické seberealizaci, k překladu tyto nelehké pasáže z internetového překladu Ravena (stačí rozpoznat, o které verše se vlastně jedná):

*přes mnoho zvláštní a zvědavý objem zapomenuté tradice
a každý oddělený umírající uhel vykonal jeho ducha na podlaze
„Tis nějaký návštěvník naléhat na vstup u mé komory door-
Tento já jsem šeptal, a echo zamumlané záda zpráva, „Lenore!"
Žáda do komorní odbočky, celá má duše uvnitř mě spálení
„ačkoli hřeben být stříhání i oholení," já jsem řekl, „umění jistě žádný zbabělý,"
pokladna já sotva víc než zamumlaný: „Jiní přátelé letěli before-
„nepochybně," řekl já, „co to pronese je jeho jediná akcie a obchod,
Quoth havran: „Nevermore."*

Tomáš Bíla

Na tvrdo

Práce učitele je první zaměstnání z těch mnoha, kterými jsem prošel, kde nemusíte celý den šaškovat v zástěře a markovat jak o závod. Je to vlastně moje první opravdová práce vzhledem k tomu, že jsem opustil universitu teprve týden předtím, než jsem přišel na PORG. A protože se věkově od svých studentů zas až tolik neliším, ani mě nepřekvapí, když se ptají, co jsem dělal dřív a co chci dělat, až se vrátím do Ameriky. A když odpovím: „Určitě budu učit dál. Mohl bych si ještě udělat nějakou nástavbu, abych opravdu měl přehled v tom, co budu učit,“ setkám se jen se zmatenými nebo lítostnými pohledy. Mám pocit, že studenti spíš vidí ty finanční nevýhody spojené s touto prací a nesnaží se hledat klady. Ale dobře, uznávám, že jen pár učitelů si přijde na zhruba stejnou částku jako vaši petrolejoví magnáti. Fakt nic moc, ale... jsou to snad jenom peníze, ne? A pravda je, že je to práce, po které jsem vždycky toužil. Proč? Důvod má jméno Drew Keller.

Potkal jsem Drewa zhruba před pěti lety, když mi bylo osmnáct. Opustil jsem zrovna Kalifornii, abych studoval na takové pidi univerzitě v severní části státu New York. Poté, co jsem tam dojel, jsem ke své hrůze zjistil, že třída byzantské historie, na kterou jsem se už předem přihlásil, byla prostě a jednoduše zrušena. Další šok přišel, když mi bylo sděleno, že za účelem vyplnění vzniklé mezery v mém rozvrhu, mi vybrali jiný předmět. Americký politický systém. Tento předmět je každé pondělí, středu a pátek od 7:30 ráno! To by ode mě vyžadovalo určitou dávku sebezapření, vstávat v tuhle nekřesťanskou hodinu a tak jsem se rozhodl zbavit tohoto předmětu a napsat se na něco fajnovějšího.

Jednaje podle podivných pravidel této mini univerzity, napálil jsem si to přímo do středu davu nebohých studentů, kteří se stejně jako já stali obětí náhodného výběru předmětu, a čekali na univerzitním hokejovém kluzišti, aby se přepsali na něco jiného. Každé oddělení mělo svůj levný, papundeklový stolek, kde jsme se konečně mohli zbavit každý svého břemene v podobě nežádoucího předmětu a prostě si vybrat něco z toho, co nabízeli. Všude byly fronty. Fronty tak dlouhé, že si jeden až popřemýšlel o tom, že tu všichni čekají, asi aby dělali něco úžasně zábavného. Ty fronty byly fakt všude. Až na jeden stolek. Tam nebylo široko daleko živáčka a dokonce

Hard-boiled

Teaching is the first job I've had that doesn't require an apron and some cash register skills, in fact I was a university student up until a week before I came to PORG. Since I'm not terribly advanced in age this doesn't come as much surprise to students inquiring about my earlier employment, what does is my answer to the question, "What will you do if you return to America?" My response that, "I'll keep on teaching. Maybe study some more so I can get some real expertise on the subject I'll teach," is normally met with a look that lies between bewilderment and pity. Students tend to see the financial drawbacks of becoming a teacher before the benefits; and yeah, sure, few teachers pull in the sort of cash your average oil magnate does but hey who cares, it's just money right? To tell you the truth being a teacher is something I've aspired to. Why? A guy named Drew Keller.

I met Drew about five years ago when I was eighteen. I had just left California to attend a microscopic little university in upstate New York. Upon my arrival I realized, much to my dismay, that the Byzantine History class I had previously registered for was non-existent. To fill in the gap in my schedule the university had taken the liberty of signing me up for "The American Political System" at 7:30 am every Monday, Wednesday, and Friday. The subject held little appeal for me and the ungodly hour at which it met seemed well... ungodly, so I set out to ditch "The American Political System" and snag something somewhat snazzier.

The bizarre was run of the mill at that miniscule college and in keeping with that the second session of registration was held in the university's hockey rink, so I slogged down there with the other victims of random registration. Each department had a cheap cardtable set up where you went to lose your unwanted class and sign up for one they offered. A line long enough to make you think the people were waiting to do something enjoyable extended from each of the cardtables, all except for one: a table without even a semblance of a line. Even the guy manning the table looked bored out of his skull from inactivity. I was hungry and wanted to

Natvrdo

Učení je moje první práce, která nevyžaduje ani nošení zástěry ani pokladní obratnost, i když jsem v podstatě byl studentem ještě týden předtím, než jsem přišel na Porg. Protože nejsem nijak pokročilého věku, nebylo to pro zvědavé studenty nic neočekávaného, a ani zdaleka se jejich reakce nevyrovná ohromným, lítostivým pohledům, které se objeví na jejich tvářích poté, co zjistí, že po návratu do Ameriky hodlám dál učit, nebo budu přinejmenším ještě dál studovat. Studenti mají vůbec sklon vidět na učitelství v první řadě nevýhody. Dobře. Najde se sice jen pár učitelů, kteří se platem dostanou do třídy průměrných olejových magnátů, ale co na tom záleží? Pro mě, abych řekl pravdu, bylo učit dávno vytyčeným cílem. Díky čemu? Totiž komu – díky Drewu Kellerovi.

Seznámil jsem se s ním před pěti lety, bylo mi tenkrát osmnáct. Právě jsem odjel z Kalifornie, abych se usídlil na jedné mikroskopicky velké univerzitě ve státě New York. První věcí zde bylo, že jsem k svému zděšení zjistil, že třída byzantské historie, kam jsem se předtím zapsal, neexistuje. Univerzita využila svých pravomocí – abych nezůstal ležet ladem, byl jsem přihlášen na Americký politický systém, a to hned třikrát týdně v 7:30. Tenhle předmět mě nijak nelákal a časná hodina, ve které se to vše zdálo dost... no, nemilé, mě dovedla k úsudku, že nejlepší bude vyměnit Americký politický systém za něco bližšího.

Díky bizarnosti celého výběru na college* se shromáždění k druhému zápisu muselo konat na školním hokejovém hřišti, kde jsem se srazil s dalšími oběťmi náhodné registrace. Stálo tu několik stolů, každá fakulta měla svůj – máš možnost se odepsat z nežádaného a zapsat na žádaný předmět. K těmhle tabulím se táhly tak dlouhé řady, že bys začal přemýšlet, na co tak lákavého tady ty fronty stojí. Vyjma jediného místa – stolu, u kterého seděl maník, který vypadal, jako by mu pasivita úplně vyprázdnila mozkovnu. Byl jsem hladový a můj žaludek se potřeboval naplnit dřív, než dosáhnu třiceti, takže jsem udělal bláznivý krok k tomu stolu. Ukázalo se, že se jedná o klasickou filologii, takže jsem,

i ten chlápek, co seděl za tím stolem, vypadal, že každou chvíli umře nudou. Pocítil jsem hlad. Všude byly ty dlouhé fronty a já se chtěl najíst dřív, než mi bude třicet. Tak jsem se prodral k tomu opuštěnému stolu. Ukázalo se, že jsou to klasický předměty. Tak jsem tomu chlápku řekl, že si chci zapsat řečtinu. Moc se nenamáhal a pootočil tu svou vyholenou hlavu jen tak moc, aby si mě mohl přes tu obrovitou hradbu těl alespoň trochu prohlédnout. Vypadal jako pěkný drsňák – takového potkat v Praze, jeden by čekal, že bude venčit pitbula. Napadlo mě, že už možná zabil toho ubožáka, co měl zapisovat místo něho... Usmál se, kývnul a sdělil mi, že je můj učitel a že se uvidíme v pondělí ve škole. Pak si zapálil cigaretu, pohodlně se opřel dozadu a líně pozoroval strop skrz obláčky cigaretového kouře.

V pondělí se nám představil jako Drew, nebo pokud je to na nás moc, tak Dr. Keller. Cigáro měl pořád v puse. Nepromarnil ani minutu, byl vážný a měl intelekt na to, aby si uměl stát za vlastními názory. Přednesl nám něco o antické řečtině a pak nám oznámil, že se máme naučit novou abecedu. Vystrnadil nás ze třídy a vyndal si další cigáro... Hodiny probíhaly pomalu. Řečtina je dost těžký jazyk a pro někoho, kdo se trápí nad každým jazykem... bylo skoro nemožné se skrz ni prokousat. Tak jsem padnul na zadek, ale nakonec jsem to přece jen zvládnul. Hodiny se spíš podobaly nějakému představení než těm klasickým hodinám. Ve třídě byl jeden dlouhý stůl, kde jsme my studenti seděli, a Drew měl chodit okolo nás, abychom ho všichni dobře slyšeli. Ale to by na něj bylo moc fyzické námahy, a tak si to poměrně usnadnil. Na začátku každé hodiny si stoupl na ten dlouhý stůl a přešlapoval po něm celou hodinu. Dopředu a dozadu. Dopředu a dozadu. A zkoušel nás celou dobu, aniž by cigáro někdy vyndal z pusu. Takhle to dělal, dokud se na obzoru neobjevil problém.

Správa univerzity se rozhodla schválit nové pravidlo zakazující kouření ve všech škole náležejících budovách. To bylo teda něco. Zvlášť pro početné třídy chemiků zaneřádující celý kampus. Ale ani to nemohl být problém pro Drewa. Jak jste si už mohli domyslet, Drew kouřil cigarety, jako kdyby už vycházely z módy. A vlastně to nebylo ani tak daleko od pravdy. Popovídal si s námi o tom pravidle a oznámil nám svůj záměr toto pravidlo ignorovat. Pokud ovšem nikdo z nás nebude nic namítat proti provádění této jeho neřesti ve třídě. Ale bylo nepsaným pravidlem, že naše třída byla pod jeho vlivem, a nikdo by se nebyl odvážil jen špit-

get something in my gut before I turned thirty so I made a mad dash for that table. It turned out to be for Classics, so I said something to the effect of, "Yeah, I think I wanna take Greek." The guy held his closely shaved head up just enough to see over the gargantuan steel toed Docs he had planted on the table and gave me a quick once-over. He looked like a thug – if you saw him in Prague you'd probably expect him to be walking a pitbull. I figured he maybe killed the Classics student who was supposed to work the table. A smirk and a nod preceded, "Well, see ya in class Monday. I'm your professor." After that he lit up a cig, leaned back, and examined the ceiling through thick plumes of tobacco smoke. Slightly confused I walked back to my room. I had forgotten about lunch.

On Monday he introduced himself as Drew, or Dr. Keller if calling him Drew weirded us out. The cig was still in his mouth. He wasted no time, this guy was serious and he had the intellect to back up his hard-boiled attitude; he delivered a lecture on the history of Attic Greek and told us to learn a new alphabet. He waved us out and dug in his pockets for another cigarette. The class moved at light speed, Greek isn't an easy language and for someone who doesn't have an easy time with any language it was damn near impossible for me. I busted my ass though and somehow managed to keep up. Class was as much a spectacle as a lesson. The class sat at one long table, for all of us to hear him Drew would have had to walk around the table but that was too much of a pain so at the beginning of each class he'd step up on the table and pace back and forth on top of it the whole lesson, all the time quizzing us with a cigarette in his mouth. Well this is what he did until a certain problem arose.

It happened that the administration of the university established an ordinance that there was to be no smoking in any of the school buildings. A sound policy, especially considering the number of Chemistry classes littering the campus, but one that could be a problem for Drew. As you might have surmised Drew smoked cigs like they were going out of style – and in America they actually were. He ranted about this to our class and told us of his intention to ignore the new regulation unless one of us objected to him feeding his addiction in class. As a general rule, the class was completely intimidated by our professor and wouldn't have ever let him know if we disliked his habit of smoking in class, actually we probably wouldn't have complained much if he

abych zapůsobil, pronesl něco ve smyslu: „Jo, myslím, že chci na řečtinu.“ Ten maník zvedl svou vyholenou lebku právě dost vysoko, aby přehlédl přes gargantuovské rozměrné dokumenty rozložené na stole a vrhl na mě krátký pohled. Svým zjevem připomínal nejvíc hrdlořeza – potkat ho v Praze, prohlásili byste nejspíš, že kolem prošel pitbull. Představil jsem si, že možná zabil studenta, který měl na starosti tenhle stůl. Zašklebil se a souhlasně kývl: „Tak se uvidíme v pondělí. Jsem tvůj profesor.“ Zapálil si cigaretu, vsál a přes silné proužky kouře studoval strop. Zcela zmatený jsem odešel do svého pokoje. Hlad mě docela přešel.

V pondělí se představil jako Drew, anebo Dr. Keller pro ty, kterým se zdá Drew moc výstřední. Cigáro mu pořád trčelo z pusu. Neplýtvat časem, byl náročnou osobou a natolik chytrou, že dokázal uhájit všechny své ryze praktické, nesentimentální a nepopíratelné názory. Přinesl nám první kapitolu z historie Athéňanů, přikázal naučit se alfabetu. Postupovali jsme rychlostí světla – řečtina rozhodně není snadná pro někoho, kdo se těžko vypořádává s jazyky, pročez pro mě byla hotovým peklem a prokousat se skrz se zdálo nemožné. A tak mi nezbylo, než abych v sobě ubil hlupáka a nějak se udržel. Pohled na třídu naprosto odpovídal Drewovým hodinám – všichni seděli u jednoho stolu, natolik dlouhého, že by nás Drew musel neustále obcházet, abychom ho slyšeli, což on považoval za přílišné mrhání energií, takže vystoupil na stůl, přecházel po něm a zkoušel nás celou dobu s tím všudypřítomným cigárem. Tak to teda dělal, dokud se neobjevil jeden problém.

Z vedení školy přišlo nařízení, že ve všech školních budovách je zakázáno kouřit. Skvělý plán, zvlášť při pomyšlení na chemické třídy, které zaneřádovaly kampus, zcela opomínil, jaký problém Drewovi přináší. Možná jste postřehli, že čím víc cigarety vycházely z módy, což se v Americe zrovna dělo, tím víc jich Drew kouřil. Pyšně to v naší třídě přednesl, zároveň se svým záměrem ignorovat nový zákaz, dokud proti němu někdo nevystoupí. Bylo jasné, že třída byla tímto profesorem zcela zastrašena, nikdy by se mu ani nezmínila, jestli jí jeho kouření vadí, popravdě řečeno by se nikdo ani moc nebránil, kdyby od nás během vyučování začal vybírat peněženky. Jak jsem už zmínil, byl Drew pěkně tvr-

nout. Dokonce si myslím, že bychom si netroufli nic namítnout, ani kdyby nám začal brát peněženky. Jak jsem řekl, byl to drsňák. Ale jeden z nás byl drsnější než my všichni ostatní. Jmenoval se Abbie a měl odvalu, kterou jsme my postrádali, a pral se s ním zuby nehty, jen aby ve třídě nekouřil. Asi po týdnu se konečně dohodli. Drew mohl kouřit jen z okna.

Takže od té doby jsme měli místo profesora chodícího po stole sem a tam profesora přednášejícího zpoza záclony. Uběhla hodina a my jsme často našeho profesora ani nespatriili. Člověk slyšel jen šumění větru, který občas pronikl dovnitř, tak chladný, až se nám rozdrkotaly zuby. Ale nic z toho mne nemohlo vyrušit od jeho dunivého hlasu, vyžadujícího přesnou a perfektní odpověď: „**Druhá osoba plurálu, present konjunktivu od slovesa poslat.**“ Chybná odpověď s sebou vždy přinesla hromadu nadávek, až se člověk roztřásl. Jestli z vlastní lenosti, nebo hlouposti, anebo dokonce obou... těžko říct. Ale tento neviditelný duch předčil všechny profesory, které jsem kdy měl nebo kdy mít budu.

Někdy dokonce vyšel zpoza záclony, a zatímco my jsme se pachtili s nějakým překladem, který měl vyzkoušet naše vědomosti, vyprávěl nám historky, které vycházely z jeho dlouholetého pozorování hnutí „punk“ a „hip-hop“, která vznikla v New York City. V jedné hodině se tak člověk naučil nejen časovat nepravidelná slovesa, kupu slovíček, informace o tom, kdo byla nejdůležitější korintská kněžka, indoevropský původ slova žena a kdo vynalezl promítačku. Můj vrcholný úspěch byl, když jsem získal jeho respekt (bohužel ne díky mým jazykovým schopnostem, ale vědomostem z úplně jiného oboru, hip-hopu a punku) natolik, že mě nechal zastupovat ho v jeho show v rádiu, když zrovna nemohl. I přesto, že mi dával přesné instrukce, kterou verzi jaké písničky Jamese Browna bych měl pustit, nebo kdy přesně tam střílet Richarda Hella, důvěřoval mi natolik, že mi nechal volnou ruku při rozhodnutí, jestli pustit nebo nepustit LL nebo Erica B.

S koncem roku jsem pokročil s řečtinou tak daleko, že jsem si mohl přečíst kus nějakého lehkého textu a věděl jsem všechno od A až do Z o vývoji rapu. Měl jsem vlastní show, prahnul jsem po nových informacích a měl jsem hluboký respekt ke všemu, co může výborný učitel přenést na své studenty. Byl to ten nejlepší chlap, kterého jsem kdy potkal, a tak jsem se ho tak trochu snažil napodobit. Ale protože jsem se nikdy nedal na kouření, stal jsem se alespoň učitelem.

Petra Sedláková

started taking our wallets in class. Like I said, he was pretty tough. One student though was tougher than us, Abbie had the cojones we all lacked and fought him tooth and nail to quit in class. After a week or so a compromise was reached: Drew could smoke but only out the window. So now instead of going into class and having our professor teach from on top of the table, he would teach from behind the curtain. Whole classes would pass without any of us actually catching a glimpse of our professor. You could hear the wind whistling from outside and the freezing cold draft whipping through the classroom chattered your teeth, but none of it could distract you from the booming voice demanding precise and perfect answers to his questions. **“Second person plural, present subjunctive; ‘to send.’”** Wrong answers brought forth curses making you tremble from shame at your own laziness or ignorance or both. The presence this unseen specter had surpassed that of any teacher I have ever had before or since.

Sometimes he would come out from behind the curtain, and while we toiled away at some translation he was using to quiz us he would tell us stories of his which he had picked up from his years watching the punk and hip-hop movements spring up in New York City. In one class you would learn to conjugate irregular verbs, a slew of new vocabulary, who was the most important priestess of Corinth, the Indo-European root of the word “woman”, and who invented the cross fader. My crowning achievement in the class was earning enough of his respect (unfortunately not with any linguistic ability but from some knowledge of hip hop and punk) that he would let me substitute for him on his radio show. Giving me strict directions on which version of which James Brown song I was to play, exactly when I needed to slip in a Richard Hell song, he at least trusted me enough to give me some leeway on deciding whether or not to play LL or Eric B.

By the time the year ended I could read a little Greek and I knew a hell of a lot about the development of rap music; I had a radio show of my own, a yearning to learn, and a profound respect for what an excellent teacher can pass on to his students. As the coolest guy I’ve ever met, I wanted to emulate him in some way and since I’ve never acquired any taste for smoking I became a teacher.

M. Baugh

dohlavý. Jeden ze studentů byl ale zjevně neústupnější než ostatní – Abbie měl odvalu, kterou jsme my všichni postrádali, a bojoval zuby nehty, aby s Drewovou posedlostí ve třídě skončil. Po týdnu došlo ke kompromisu: Drew smí kouřit, ale jen z okna. Takže jsme místo profesora stojícího na stole teď měli profesora za závěsem. Přicházely hodiny, ve kterých jsme z něj nezahledli ani vlásek. Mohl jsi z venku slyšet vítr a cítit jeho mrazivost, která tě nutila drkotat zuby, ale nic z toho nemohlo přehlušit zvucný hlas vyžadující perfektní odpověď: „**Druhá osoba plurálu, nepřechodný čas – ‚poslat.’**“ Špatná odpověď hned přinesla množství kleteb, kvůli kterým jsi zčervenal studem nad svou leností, ignorancí nebo obojím. Přítomnost neviditelného předčila cokoli, co mě kdykoliv, ať už dříve nebo později, s jakýmkoliv učitelem potkalo.

Někdy se Drew vynořil zpoza záclony, a zatímco jsme se mořili s nějakým překladem, kterým nás zkoušel, vyprávěl historky nashromážděné během svého několikaletého sledování rozvoje hip-hopových a punkových hnutí v New Yorku. V jedné hodině tě tak naučil řecká nepravidelná slovesa, mnohametrovou lavinu slovíček, seznámil jsi se s nejdůležitější korintskou kněžkou a vynálezcem křížového zesilovače. Mým korunním úspěchem pak bylo, když mě nechal (bohužel ne díky jazykovým schopnostem, ale kvůli jistě znalosti hip-hopu a punku) účinkovat ve svém rádiovém programu. Dodával mi detailní návod kdy mám pustit jakou verzi jaké písničky Jamese Browna, kdy nastoupit s RH. Vložil do mě alespoň takovou důvěru, že mě nechal rozhodovat, zda se bude či nebude pouštět LL nebo EricB.

Ke konci roku jsem uměl trochu řecky, věděl jsem pekelně mnoho o vývoji rapu, měl jsem svůj vlastní rádiový program, lačnil jsem po dalším vzdělání a hlavně jsem získal hlubokou úctu k tomu, co může skvělý učitel předat studentům. Jako tomu nejdůležitějšímu člověku, co jsem kdy potkal, jsem se snažil Drewovi podobat, a protože jsem v kouření nikdy nenašel zalíbení, stal jsem se učitelem.

* Předstupeň university

Lucie Trlifajová

„Lidé, měl jsem vás rád! Čtěte!“

Knižní novinky ve školní knihovně I.

Sklep 1971 - 1999.

Nakladatelství Pražská scéna 1999

Průvodce téměř třicetiletou historií kulturního divadelního ansámbly, který dal české kultuře takové hvězdy, jako je David Vávra, Tomáš Hanák, Milan Šteindler, Eva Holubová atd. Fotografie z dětství, chlapectví i jinošství sdružení, které vznikalo už na základní a střední škole. Texty básnické i dramatické (Mlýny, Mazaný Filip, Tajů plný ostrov aj.). Dokumenty, básně, historie divadla. O tom, že ne každému jdou Sklípkani pod vousy, svědčí ohlas ostravské divačky: „Byl to výplod chorého mozku. Byla to hovadina, která hranic nemá. (...) Dívát se, jak si herec přinese na jeviště nočník, stáhne kalhoty, sedne na něj a přitom si čte noviny, to je kultura? Uklížečka kolem něj smetákem vytírá podlahu a krok vedle se plazí nějaký voják po zemi.“

Martin Pilař: Underground. Kapitoly o českém literárním undergroundu.

Host 1999

Kniha-pokus. Pokus o periodizační a terminologické vymezení undergroundu, pokus o postžení jeho vývojových peripetií, pokus o charakteristiku nejdůležitějších podzemních osobností: Vladimíra Boudníka, Iva Vodseďálka, Jany Černé (Krejcarové), Egona Bondyho, Bohumila Hrabala a dalších.

Ferdinand Seibt: Karel IV. Císař v Evropě (1346 – 1378).

Nakladatelství Lidové noviny 1999

Německý historik, v Česku velmi dobře známý, nahlíží slavnou osobnost, v Česku velmi dobře známou, celoevropským očima. Nikoli sebestředným českým kukátkem. Proto onen podtitul!

Peter Høeg: Příběhy jedné noci.

Argo 1999

Peter Høeg je čtyřicetiletý dánský autor. Z přebalu knihy na vás křičí nápis: „Autor románu Cit slečny Smilly pro snůh.“ Tímto románem si skutečně dobyl světovou slávu. U nás vyšel několikrát a v čase předvánočním vychází opět. Smillu jsem přelouskal na prázdninových autobusových přejezdech Skandinávií jedním dechem. Příběhy jedné noci jsou knihou povídek, jejichž děj se odehrává v noci 19. března 1929 na různých místech Dánska, ale i v Paříži, Lisabonu a jinde. Nejedna recenzent si proto nenechal ujít příležitost a srovnával tuto knihu se slavným filmem Noc na zemi.

Jarek Kupšc: Malé dějiny filmu. Ilustrovaný průvodce světovou kinematografií od počátku po současnost.

Cinemax 1999

Stovky veselých černobílých ilustrací vám budou průvodcem na pouti stoletím světového filmu. Vše stručné, jasné, přehledné.

Kurt Gödel: Filosofické eseje.

Oikoymenh 1999

Proč Gödel na Porgu? Po urputných polemikách o smyslnost a nesmyslnost matematiky trochu Gódelova nezaškodí. „Kurt Gödel (1896 Brno – 1978 Princeton) je pokládán za největšího logika 20. století. Jeho slavné výsledky z třicátých let udělaly konec iluzím o možnostech úplné formalizace našeho vědění.“ Tolik záložka. Pro matematické nadšence (např. Hojdu, Seidla, Zahradníkovou, Kotalíka, Huliciuse/ia a mnoho dalších) uveďme alespoň názvy prvních dvou kapitol: 0 nerozhodnutelných větách (1931) a Současná situace v základech matematiky (1933). Knihu doporučil ke koupi Š. Uhlíř, takže vernerovci, kubíčkovci a klausovci! Máte se na co těšit!

Günter Grass: Mé století. Atlantis 1999

Stokrát nechává promlouvat čerstvý nositel Nobelovy ceny za literatury různé osoby. Co rok dvacátého století, to jedna – ten který rok charakterizující – promluva. Dohromady rozmanitá kaskáda pozoruhodných textů.

Jiří Pechar: Dvacáté století v zrcadle literatury. Filosofia 1999

Literární teoretik a překladatel Jiří Pechar učinil totéž co Grass. Nahlédl dvacáté století. Literární lupou. Kniha vhodná pro všechny, kdo si chtějí přečíst souhrnně o světové literatuře 20. století. Oktavání! Již netřeba lkáti, že „nic není“. Čtěte Pechara!

Jan Josef Božan: Slaviček rájský.

Host / Ostravská univerzita 1999

Slaviček rájský je jeden z nejslavnějších kancionálů období baroka. Vyšel v roce 1719. Autor ho sestavil z písní starých, převzatých i ze svých vlastních. Editoři se pokusili odhalit v kancionálu právě onu vrstvu autorskou, tj. písně, které se v žádném předchozím kancionálu nevyskytují a které tedy mohou pocházet z pera Božanova. Pro milovníky na všelijaké nástroje hrání jest přiloženo i několikero listů notáčnických.

Paulo Coelho: U řeky Piedra jsem usedla a plakala. Argo 1999

Tento brazilský spisovatel si u nás v poslední době získal renomé. Nakladatelský dům Argo chrlí jeden titul (Mágův deník?) za druhým (Alchymista). Toto je – tuším – Coelhoova třetí kniha, která u nás vyšla.

Život svaté Kateřiny.

Nakladatelství Lidové noviny 1999

Vychází v ediční řadě naší klasiky Česká knižnice. Čtenář má poprvé k dispozici v jednom svazku jak staročeské znění z druhé poloviny 14. století, tak novočeský překlad, který v 80. letech století našeho „vystříhl“ romanista Jiří Pelán. Nebudete-li rozumět staročeských přehláskám, aoristům a imperfektům, nemusíte zoufat, ale nalistujete patřičný verš Pelánova překladu. Legendu čtěte. Ať starou, či novou. V obou zněních stojí za to.

Neil Postman: Ubavit se k smrti.

Veřejná komunikace ve věku zábavy.

Mladá fronta 1999

Autor navazuje na McLuhanovskou tradici zkoumání vlivu médií na člověka. Vychází ze situace ve Spojených státech druhé poloviny 80. let. Tvrdí, že ne Orwell, ale Aldous Huxley měl pravdu, když v románu Konec civilizace napsal, že lidé si svého diktátora nakonec zamilují a technologie, které podvracejí jejich schopnost přemýšlet, začnou zbožňovat. Když se v souvislosti s tím zmíní televize, potažmo internet, jsme doma.

Paul Johnson: Dějiny křesťanství.

CDK 1999

Paul Johnson je v Česku znám již od počátku 90. let, kdy s velkým ohlasem vyšla jeho kniha Dějiny 20. století. Postupně se objevovaly tituly další: Zrození moderní doby, Intelektuálové, Dějiny židovského národa. Autorovi bývá vytýkáno, že není ani tak historik, jako spíše žurnalista. Nelze mu však upřít dar poutavého vypravěčství. Dvacetiletým křesťanství věnuje pět set stran.

Oscar G. Brockett: Dějiny divadla.

Nakladatelství Lidové noviny 1999

Tisícistránkové přehledné kompendium o dějinách divadla vůbec, a to nejen evropského, ale i asijského a afrického.

Václav Havel: Spisy 1-7. Torst 1999

Z lákavě zelené krabičky na vás vyzývávě hledí sedm lákavě zelených hřbetů

s černými obdélníčky, v nichž je bíle napsáno: 1. Básně, Antikódy; 2. Hry; 3. Eseje a jiné texty z let 1953-1969; 4. Eseje a jiné texty z let 1970-1989, Dálkový výslech; 5. Dopisy Olze; 6. Projevy z let 1990-1992, Letní přemítání; 7. Projevy a jiné texty z let 1992-1999. Náš pan prezident se dožil vlastních S/spisů. Několik tisíc stran skrývá mnohá čtenářská překvapení. Některé básně, hry či články jsou zde publikovány vůbec poprvé, ale hlavní přednost tohoto velkolepého souboru spočívá v tom, že jsou všechny Havlovy texty po kupě, najednou, na dosah. A to prosím stačí sejít ve správný čas do školního suterénu.

Ivan Landsmann: Pestré vrstvy. Torst 1999

Románová prvotina padesátiletého autora. Událost v malém rybníku české literatury. Hornické prostředí, nekonvenční vyprávěčský styl a hlavně chuť vyprávět. Na ochutnání několik úvodních vět: „Klec se řítí do šachty, přeplněná těly havířů, smradem propocených fáraček a alkoholovými výpary. Je ticho, nikomu se nechce mluvit. Je pondělí, odpolední šichta a navíc byla v pátek výplata, takže větší měla hlavu v kumštu, buď z chlastu, anebo z toho, jak ho doma stará zdupala, že přinesl tak málo. Šol se zhoupla, signalista zahaltoval zvonek a spustil můstky. Ozvalo se mamrání, protože se nikomu nechtělo vystupovat a navíc ještě fachat. „A zase sme v té skurvené ědure! Aby to smrťka pojebala!““

Vlastimil Třešňák: Evangelium a ostružina. Torst 1999

Sedmisetstránková kniha obsahuje dvě navzájem propojené prózy: stostránkovou ...a ostružinou pobíd koně, která tu vychází, přepracovaná, potřetí, a šestkrát rozsáhlejší *Evangelium podle toho, koho Adam cestou potkal*.

Josef Kroutvor: Fernety. Torst 1998

Básně, fragmenty, epizody, historky, články, eseje, úvahy. O Itálii, o nenávratné Praze, o zaniklých lokálech, o mrtvých básnících, o Kafkovi, o Hrabalovi, o stolních společnostech. Čtení k fernetu i k čaji, vhodné za kamna i před žebra ústředních topení.

Josef Strnad: Panoptikum. Torst

Rozhovor s Jaroslavem Strnadem o „nacitech, exilu, Svobodné Evropě, literatuře a jiných důležitostech posledních let“.

Alexej Kusák: Kultura a politika v Československu 1945–1956. Torst 1999

Zbyněk Benýšek: Diagnóza a jiné básně. Torst 1999

Báseň „Ztracená otázka“: Tenkrát v hospodě U Růženy / jsi se koktavě ptal, / zda je větší génus / rocker Jim Morrison / či šachista Tal.)

Jan Vladislav: Fragmenty a jiné básně. Torst '98

Ivan Diviš: Češi pod Huascaránem Torst '98

Vít Kremlička: Cizrna. Torst '95
Ladislav Novák: Proměny pana Hadlíze. Torst '95
Revolver Revue 40, 41
Souvislosti 1, 2/1999
Kritická příloha RR 15

Poznámka:

Uvedené knihy, jež nevydalo nakladatelství Torst, pocházejí z knihkupectví Seidl, které se k naší školní knihovně chová se štědrrou velkorysostí, za což mu patří dík.

Uvedené knihy, jež vydalo nakladatelství Torst, pocházejí přímo z nakladatelství Torst, které se k naší školní knihovně chová se štědrrou velkorysostí, za což mu patří dík.

Školní knihovna dále obdržela od Maxe Brabce mnoho desítek knih z rodinné pozůstalosti. I Max se zachoval ke školní knihovně se štědrrou velkorysostí, za což mu patří dík.

P. T. čtenářstvo časopisu Porgazeen a čtenářstvo vůbec se vyzývá! Nakladatelství Atlantis a Torst, která vydávají desítky vynikajících českých i překladových titulů, se uvolila, že budou Porgazeenu poskytovat recenzní výtisky vydávaných knih. (Spolupráce s dalšími je v jednání.) Recenzent tak má zdarma zajištěnu recenzovanou knihu. Podmínkou je „pouze“ napsání recenze. V této záležitosti se obračejte na knihovníka!

Z časopisů

Do školní knihovny dorazilo nedávno předposlední, páté číslo letošního ročníku časopisu **DĚJINY A SOUČASNOST**. Mimo jiné se tu dočteme o Horní Lužici na přelomu 14. a 15. století. Asi ne každý gymnazista ví, že tato země patřila až do roku 1635 k České koruně. Císaře a českého krále Leopolda I. představuje studie Císař Leopold jako zrcadlo ctnosti. Pro naše dějiny je to veledůležitá osobnost, připomeneme-li si, že na (nejen) českém trůně seděla téměř padesát let (1658–1705). Výčet příspěvků by mohl být sáhodlouhý (Edvard Beneš mezi Mnichovem, 15. březnem a porážkou Polska; Byl Mistr Rajhradského oltáře nebo nebyl?; Jak být vědcem. Malý návod pro začínající učence atd. atd.) a mohl by obsahovat spoustu recenzí nových historických knih a inspirativních textů, ale je lépe si časopis číst. Ať už v knihovně, nebo doma. Stojí lidových 40 Kč.

Do školní knihovny stále dochází časopis **ROCK & POP**. Chvilku váhá a nakonec se, nečten, usadí k lehce zaprášeným kolegům v polici. Dvanácté číslo přináší několikastránkový rozhovor s Josefem Škvoreckým (Vypravěč jazzových příběhů hořkého světa), rozhovor s Annou K., rozsáhlý článek o Alanis Morissette, autointerview Davida Bowieho a další novinky, recenze CD, MC, LP, knih, filmů atd.

Páté číslo **PRAŽSKÝCH RADNIČNÍCH AKTUALIT, ROZHOVORŮ, ZPRAVODAJSTVÍ** otisklo vedle fotografií členů pražského zastupitelstva i článek o ptáčku „moudivláčku“, kterého dobře známe z jedné jihozápadočeské říkanky, již přinesl list Posel od Otavy. Kdo chce moudivláčka spatřit, musí za ním do přírodního parku Říčanka (mezi Kolovraty a Běchovicemi). Autor článku Jan Němec píše: „V posledních letech se moudivláček lužní stal poměrně vzác-

ným obyvatelem našich lesních porostů v blízkosti vod. Za své neobvyklé jméno vděčí zvláštnímu tvaru svého hnízda, připomínajícího některé tělesné části malého chlapečka, který pokud ještě neumí chodit, hrabe se tak všelijak dopředu a moudí vláčí. Předpokládám, že mladší generace netuší, o čem mluvím, bude si muset pro vysvětlení tohoto slovního spojení vzít na pomoc slovník spisovného jazyka.“

V KRITICKÉ PŘÍLOZE RR 15 nalezneme čtenář pět oddílů – Výtvarné umění, Literatura, Divadlo – Film – Televize, Společnost – Tisk, Ohlasy – a v nich mimo jiné článek Ondřeje Štindla pro všechny matrixology i nematrixology (Co je Matrix? Záleží na tom?), recenzi inscenace Sofoklova Oidipa krále od J. A. Pitínského a především nového překladu M. Havrdy a P. Borkovce, kritický text B. Blažka o výstavě Signum design. Český design 1980–1999 nebo

vyjasnění některých lží a nepravd, jichž se v rozhovoru v *Revolver Revue* 40 dopustil známý fejetonista páteční přílohy *Lidových novin* Petr Chudožilov.

Zářivě růžová **REVOLVER REVUE** 40 láká už zdaleka. Rozsáhlý blok je věnován korespondenci již zemřelého literárního kritika Bedřicha Fučíka s Jakubem Demlem, Jaroslavem Durychem, Františkem Hrubínem, Vladimírem Holanem a Jaroslavem Seifertem, najdeme tu i tu dvacetistránkový rozhovor s Petrem Chudožilovem, v němž zjistíme, že není lepšího Švýcara, než je Čech Petr Chudožilov (viz komentář o KP RR 15), dále fotografie, prózy, poezii.

REVOLVER REVUE 41 je vyvedena in barvách maskovacích a má průstřel přední strany obálky. Jedno z jejích

témat je pražská čtvrť Karlín: fotky, materiály, rozhovor se slavným Karlíňákem Vlastimilem Třešňákem (na Kubíčka v té rychlosti nějak zapomněli!). Již poněkoli káté otiskla *Revolverka* materiály, které vedla komunistická Státní bezpečnost na lidi blízké redakci. Tentokrát jsou dokumenty o to více šokující, že tímto donašečem a udavačem byl známý zpěvák a harmonikář Jim Čert (krycí jméno Akord, později Homér). Zároveň tu najdeme rozhovor s člověkem, kterého Čert – Horáček evidentně udal, takže z toho dotyčný měl nejen opletačky, ale musel bruchet ve vězení!

O časopisu **LISTRY FILOLOGICKÉ** ví asi málokdo. Vychází velmi nepravidelně a je určen pro jazykovědnou a literárně-historickou veřejnost u nás i v zahraničí. Netřeba se ho však děsit. Překoná-li

porgán počáteční ostych a přeskočí-li články, jimž by pravděpodobně vůbec neporozuměl (Bezüge zwischen antiker und moderner Sprachntheorie), může se v posledním čísle (3–4/1999) dozvědět o například o tom, jak vnímal středověký Čech čas, jenž ho provázel od narození k smrti, a jak se vztahoval ke své minulosti, tj. jestli ji vnímal a zamýšlel se nad ní, nebo jestli žil naopak pouze přítomností. Těm, jimž dělají problém přechodníky, lze doporučit studii *Přechodníky* v české próze J. A. Komenského. Propadáci i šprti mají skvělou příležitost srovnat své přechodníkové síly nikoli s nudnými porgovými učiteli, ale s instancí nejvyšší, s učitelem národů. Možná přitom rovněž zjistí, že to před třemi sty padesáti lety bylo s přechodníky trochu jinak.

Martin Valášek

Jak vznikl kečup

V roce 1935 se ve Francii urodil nadbytek rajčat. V obchodech šla špatně na obdyt. Nespoteřebovaných rajčat pořad přibývalo a mnoho lidí už dávalo najevo svou nespokojenost v ulicích. Jednoho rolníka, který pěstoval kromě rajčat i víno, napadl jiný způsob protestu. Všechna přebytečná rajčata nastrokal do vinařského lisu a rozmačkal je. Nevšiml si ale, že na dně lisu ještě

zbyla trocha mimořádně sladké vinné révy. Právě tou se vzniklý rajčatový protlak osladil a první kečup spatřil světlo světa. Zpráva o nové lahůdce se roznesla i mezi jiné nespokojené zemědělce a všichni začali kečup také vyrábět. Na trhu se dobře prodával a brzy se všichni přebytečných zásob zbavili.

Jakub Jedlička

Nōta ad amīcum meum

Salvus sis, amīce! Aliquot diēs ante ivi per Staromācum et illud domum, in articulum tuum dēpictum, vidī. Et – eheu! Quid nēvidī! Tam pulchra tabella cum inscriptiōne latīnā dēlēta est tam monstrosā tabellā cum inscriptiōne anglicāna! Quālis calamitās! Et labor tuus ad nihilum est. Quomodo scripsisti illud... **malum est.**

Slovníček:

nōta, *ae*, *f.* – známka, sdělení, poznámka, dūtka
aliquot – několik
monstrōsus, *a*, *um* – oblundný
nihil, *i*, *n.* – nic

Silvestrus

Přestávka

Madla Lomičová

Jak holubi zranění
Lítají tu po zemi
Od cigaret papírky
Nevypálené sirky.
Ve větru si lítají
Na dlaždice sedají
Lepí se mi na boty
Na kabát i kalhoty.

Dvě víceméně milostné básně

Kuba Krč

už je to jisté
hroudy lžou
do souchotivých podzimů
co se to děje nade mnou?
to bolest
prosí o vinu

(pro D.)

ať už aperto je
anebo je chiuso
stejně tě chci
ty moje čúzo

Vysvětlivky: *aperto* - (it.) „otevřeno“;
chiuso [kjúzo] - (it.) „zavřeno“
čúza - domácky „miláček“
souchotivý - mající ftisis.

YEH SLIPU, TOMBOLO A... OKTA
TESTE SE NA VSECHNY A... OKTA

VÁNY, JEJICH ŠTAVNATEJ, SVĚŽÍ NEZVYK
SRDEČNĚ VÁS ZVEME NA MATURITNÍ PL
LE, NEČEKANÉ VYSTOUPEN
S OKTAVY, KTERÝ SE BUDE

O' BOŽE
NEDEJ
MALICKÉM
TELETI
AZ POCIT
NUZ V HRDL
PRIPLI S
TRPĚTI...

SKVĚLOU HUDBU OD ÁLOM A JEKYLOV
KONAT 27. Z. V LUCERNA MUSIC BARU.